

Erstatningsnævnet Årsberetning 2011

Erstatningsnævnet
Civilstyrelsen, Gyldenløvesgade 11, 2. sal, 1600 København V
Telefon 33 92 33 34 Telefax 39 20 45 05
erstatningsnaevnet@erstatningsnaevnet.dk
www.erstatningsnaevnet.dk

1	Indledning	4
2	Lovgrundlaget og nævnets sammensætning	5
3	Sekretariatet og sekretariatets arbejde	5
4	Talmæssige oplysninger vedrørende 2011	6
5	Opfyldelse af nævnets og sekretariatets mål for 2011	9
6	Hvad betaler nævnet erstatning for?.....	9
7	Konkrete afgørelser fra nævnet	10
7.1	Indledning	10
7.2	Offererstatningslovens § 1 – lovens område	10
7.2.1	Nævnets stillingtagen til, om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven	10
7.2.2	Særligt om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden.....	13
7.2.3	Indirekte skadelidte.....	14
7.2.4	Årsagssammenhæng og påregnelighed	16
7.2.5	Straffelovsovertrædelser begået i udlandet.....	17
7.2.6	Lovlig privat anholdelse og forhindring af strafbare handlinger	18
7.2.7	Tingsskade og formueskade	19
7.3	Offererstatningslovens § 6 a	20
7.3.1	Nedsættelse på grund af egen skyld eller accept af risiko	20
7.3.2	Den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt	22
7.4	Offererstatningslovens § 7	22
7.5	Offererstatningslovens § 10	24
7.5.1	For sen eller manglende politianmeldelse	24
7.5.2	Medvirken til politiets opklaring af sagen.....	25
7.5.3	Krav ikke gjort gældende i retten under straffesagen.....	25
7.6	Offererstatningslovens § 11 a	25
7.7	Offererstatningslovens § 13 – 2 års-fristen.....	26
7.8	Offererstatningslovens § 14, stk. 1, - sagens oplysning for nævnet.....	27
7.9	Offererstatningslovens § 17	28
7.10	Offererstatningslovens § 18 - krav om tilbagebetaling af udbetalt erstatning/godtgørelse eller modregning	28
7.11	Erstatningsansvarslovens § 1	29
7.11.1	Helbredelsesudgifter	29
7.11.2	”Andet tab”	29
7.12	Erstatningsansvarslovens § 2	30
7.12.1	Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste	30
7.13	Erstatningsansvarslovens § 3	31
7.13.1	Godtgørelse for svie og smerte	31
7.14	Erstatningsansvarslovens § 4	31
7.15	Erstatningsansvarslovens § 5	31
7.15.1	Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde	31

7.16	Erstatningsansvarslovens §§ 6-7 – fastsættelse af erhvervsevnetabserstatning ...	32
7.16.1	Fastsættelse af årsløn	32
7.17	Erstatningsansvarslovens §§ 12-14 – erstatning for begravelsesudgifter og erstatning for tab af forsørger	33
7.18	Erstatningsansvarslovens § 14 a - overgangsbeløb.....	35
7.19	Erstatningsansvarslovens § 16 – renter	36
7.20	Erstatningsansvarslovens § 18.....	37
7.21	Erstatningsansvarslovens § 26 – tortgodtgørelse og krænkelsesgodtgørelse	38
7.21.1	Frihedsberøvelse	38
7.21.2	Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.	38
7.21.3	Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, - krænkelsesgodtgørelse	44
7.22	Erstatningsansvarslovens § 26 a – godtgørelse til efterladte	45
7.23	Forældelse	48
7.23.1	Særligt om forældelse i sager om seksuelle overgreb mod børn og unge	48
Bilag 1	- Oversigt over forekomsten af de enkelte straffelovsovertrædelser i 2011-2009	49
Bilag 2	- Oversigt over tilkendte erstatninger mv. i 2011-2009 fordelt på erstatningsposter ..	50
Bilag 3	- Oplysninger om tilkendelser og afslag i 2011	52
Bilag 4	- Oplysninger om afslagsgrunde i 2011.....	53

1 INDLEDNING

Efter Erstatningsnævnets forretningsorden skal nævnet hvert år inden den 1. juli afgive en beretning til justitsministeren om nævnets virksomhed i det foregående år. Beretningen skal offentliggøres.

Denne beretning foreligger hermed for året 2011. Beretningen redegør for nævnets sammensætning samt nævnets og sekretariatets arbejde i løbet af beretningsåret. Beretningen indeholder desuden resumé af en række konkrete afgørelser fra nævnet til belysning af nævnets praksis ved administrationen af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser – i det følgende offererstatningsloven.

Det er Erstatningsnævnets håb, at beretningen kan medvirke til at udbrede kendskab til offererstatningsloven, og til hvordan den administreres.

På www.erstatningsnaevnet.dk er denne årsberetning, ligesom årsberetningerne for 1999-2010, tilgængelig. På hjemmesiden findes i øvrigt en del andet materiale om nævnet.

København, den 22-05-2012

M. Lerche
Nævnsformand

2 LOVGRUNDLAGET OG NÆVNETS SAMMENSÆTNING

Erstatningsnævnet blev etableret i 1976. Nævnet træffer afgørelser vedrørende ansøgninger om erstatning i henhold til offererstatningsloven, lovbekendtgørelse nr. 688 af 28-06-2004 med senere ændringer.

Nævnet består af tre medlemmer og har indtil 31-10-2011 haft følgende sammensætning:

- ❖ Landsdommer Michael Lerche (formand)
- ❖ Tidligere ankechef i Ankestyrelsen Karen de Brass (efter indstilling fra Socialministeriet) og
- ❖ Advokat Klaus Kastrup-Larsen (efter indstilling fra Advokatrådet).

Fra 01-11-2011 er advokat Claus Hanghøj (efter indstilling fra Advokatsamfundet) beskikket for en 4-årig periode.

Som stedfortræder for formanden har landsdommer Otto Hedegaard Madsen været udpeget. Ankechef Anette Hummelshøj har været udpeget som stedfortræder for tidligere ankechef Karen de Brass, og advokat Mads Krarup har været udpeget som stedfortræder for henholdsvis advokat Klaus Kastrup-Larsen og advokat Claus Hanghøj.

Nævnet har i 2011 afholdt 11 møder, hvorunder der er behandlet omkring 300 sager. Nævnets medlemmer har herudover modtaget ca. 1.075 sager i cirkulation, jf. afsnit 3 nedenfor.

3 SEKRETARIATET OG SEKRETARIATETS ARBEJDE

Sagsbehandlingen i nævnet varetages af et sekretariat. Sekretariatet har siden den 15-10-2004 udgjort en enhed under Civilstyrelsen, der er en styrelse under Justitsministeriet.

Sekretariatet sørger for sagernes forberedelse, herunder i fornødent omfang udarbejdelse af et resumé af sagen og en indstilling til nævnet om sagens afgørelse. Når en indstilling er udarbejdet, vurderes sagen af sekretariatschefen eller af dennes souschef og herefter af nævnet, enten ved cirkulation af resuméet og indstillingen blandt nævnets medlemmer eller på et møde. I henhold til forretningsordenen kan visse sagstyper dog afgøres af formanden alene uden forelæggelse for nævnet. En række sager kan desuden afgøres af sekretariatschefen alene uden forelæggelse for formanden eller nævnet. Endelig har de mere erfarne sagsbehandlere en vis adgang til selv at afgøre en række nøje afgrænsede sager.

Sekretariatet har siden maj 2007 været ledet af cand. jur. Ditte Marie Nørgård. Sekretariatet har desuden bestået af specialkonsulent Jeanette Wulf-Andersen, der har fungeret som souschef. Herudover har sekretariatet bestået af 8 juridiske fuldmægtige

samt et antal juridiske studerende. Desuden har 1-2 fuldmægtige fra Justitsministeriets departement gjort delt tjeneste i nævnet ca. 1 dag om ugen hver.

Da Erstatningsnævnets sekretariat udgør organisatorisk en enhed under Civilstyrelsen, har sekretariatet ikke nogen særskilt bevilling. Oplysninger om Erstatningsnævnets økonomiske forhold i 2011 skal derfor søges i Civilstyrelsens årsrapport for dette år.

Overtandlæge, lic. odont. Troels B. Folkmar, Aarhus Universitetshospital, har siden 2005 været tilknyttet nævnet som tandlægekonsulent. Herudover har nævnet indgået aftaler med 3 speciallæger i henholdsvis neurologi (overlæge Claus Madsen, Odense Universitetshospital), ortopædkirurgi (overlæge Jens-Erik Varmarken, Næstved Sygehus) og psykiatri (cheflæge Jørgen Achton Nielsen, Aalborg Psykiatriske Sygehus) om konsulentbistand i konkrete sager, hvor nævnet har behov for en lægelig vurdering af f.eks. årsagssammenhængen mellem ansøgers tilskadekomst ved en straffelovsovertrædelse og ansøgers fysiske eller psykiske helbredstilstand.

4 TALMÆSSIGE OPLYSNINGER VEDRØRENDE 2011

Erstatningsnævnet har i 2011 modtaget i alt 3.169 nye sager mod 3.117 nye sager i 2010.

Tabellen nedenfor viser udviklingen i antallet af modtagne ansøgninger i årene 2007-2011:

	2007	2008	2009	2010	2011
Modtagne ansøgninger	3.114	3.080	3.341	3.117	3.169

Tabellen nedenfor viser udviklingen i antallet af ikke ekspederede nye sager ved årets udgang i perioden 2007-2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Ikke ekspederede nye sager ultimo året	201	243	342	367	403

I 2011 traf Erstatningsnævnet 5.086 afgørelser mod 5.306 afgørelser i 2010, svarende til et fald på ca. 4 pct.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid udgjorde i 2011 86 kalenderdage.

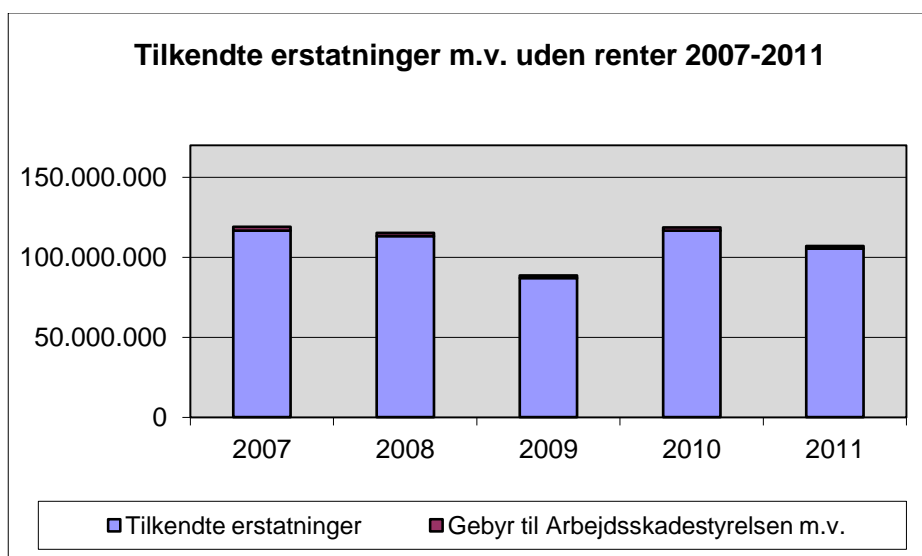
I 20 pct. af sagerne traf nævnet afgørelse senest 13 dage efter modtagelsen af sagen i nævnet. 50 pct. af sagerne blev afgjort senest 58 dage efter sagens modtagelse i nævnet, og 80 pct. af sagerne var afgjort inden for 130 dage.

Nævnet har i 2011 tilkendt erstatning med i alt 105.328.170 kr. ekskl. renter. I 2010 var tallet 116.464.945 kr.

Hertil kommer gebyrer til Arbejdsskadestyrelsen, honorarer for lægeerklæringer mv. med i alt 1.588.159 kr. Tilsammen 106.916.329 kr. I 2010 var tallet 118.487.093 kr.

Rigspolitiet har oplyst, at der i 2011 er udbetalt i alt 163.537.606 kr.¹ Den tilsvarende udbetaling fra politiet af erstatningsbeløb m.v. fra Erstatningsnævnet udgjorde i 2010 145.545.338 kr.

Udviklingen i de tilkendte erstatninger uden renter i årene 2007-2011 fremgår af figuren nedenfor:

Som bilag 2 til årsberetningen er endvidere vedhæftet et skema, der viser fordelingen af de tilkendte erstatninger fra staten i 2011 på de enkelte erstatningsposter mv.

Erstatningsbeløbene udbetales ikke direkte fra Erstatningsnævnet, men udbetales efter nævnets anvisning af vedkommende politikreds.

Det er politiet, der efterfølgende, i det omfang det er muligt, inddriver de udbetalte erstatninger hos gerningsmanden.

¹ Ifølge Rigspolitichefen er det alene muligt at oplyse det samlede beløb *inkl. renter*, som politiet i 2011 har udbetalt i henhold til offererstatningsloven.

Erstatningsnævnet har hidtil fra Rigspolitiet modtaget årlige indberetninger om størrelsen af det beløb, det i medfør af offererstatningslovens § 17 er lykkedes politiet at inddrive fra skadevolderne. Der henvises i den forbindelse til tidligere årsberetninger; se f.eks. årsberetningen for 2010, hvoraf det på side 7 fremgår, at det i 2010 lykkedes politiet at inddrive 2.890.173 kr. fra skadevolderne.

Rigspolitiet har imidlertid til brug for årsberetningen for 2011 oplyst følgende: "Fra medio 2006 har Rigspolitiet oversendt alle krav, hvor det fulde beløb ikke var indbetalt inden 6 måneder fra kravets fremsættelse, til SKAT. Dette gælder også, når der er indgået et eksigibelt forlig. Efter medio 2006 dækker de faktiske indbetalinger derfor alene over direkte indbetalinger til Rigspolitiet de første 6 måneder efter kravets fremsættelse. Opgørelsen af det beløb, der indbetales direkte til politiet i regressagerne, giver således ikke et retvisende billede af, hvor stort et beløb, der tilbagebetales.

SKAT har oplyst, at det ikke er muligt at opgøre, hvilket beløb SKAT efterfølgende inddriver i disse sager, da alle politiets krav behandles samlet.

Den anførte procent for inddrivelse af de udbetalte erstatninger i Erstatningsnævnets årsberetninger har som følge heraf siden 2006 været misvisende.

Videre kan det oplyses, at i en del af sagerne er gerningsmanden ukendt, hvorfor der ikke er nogen at inddrive den udbetalte erstatning hos. Erstatningsnævnet har oplyst, at det ikke opgøres, i hvor stor en andel af sagerne, der ikke er kendt gerningsmand i.

Endvidere er en række krav i relation til gerningsmændene forældede, når politiet modtager dem, hvorfor der heller ikke i disse sager kan rettes et krav mod gerningsmanden. Disse sager er steget betragteligt, efter at den nye forældelseslov trådte i kraft den 01-01-2008. Ofte er det de meget store erstatninger for erhvervsevnetab og méngrad, der er forældede, inden politiet modtager dem. Lovens overgangsordning udløb den 31-12-2010, hvorfor det må forventes, at der fremover vil være en nedgang i det beløb, der indbetales direkte til politiet, da der i en række sager ikke vil kunne fremsættes krav.

Det kan yderligere oplyses, at det beløb, der hvert år indbetales til politiet kun i ringe grad relaterer sig til det beløb, der samme år udbetales, da sagsbehandlingen ofte medfører, at krav og indbetalinger først finder sted i et senere kalenderår.

På den baggrund er det samlet set Rigspolitiets opfattelse, at det ikke giver mening at oplyse, hvor mange procent, politiet hvert år modtager i direkte indbetalinger.

En række henvendelser hertil på baggrund af de i Erstatningsnævnets årsberetninger anførte tal har endvidere vist, at opgørelsen af, hvor mange procent, der hvert år indbetales direkte til politiet, giver anledning til misforståelser om politiets arbejde, og om hvad der reelt inddrives i disse sager."

Erstatningsnævnet har noteret sig Rigspolitiets oplysninger. Det kan således fra 2006 og frem ikke oplyses, i hvor høj grad det lykkes politiet at inddrive de tilkendte erstatninger fra skadevolderne.

5 OPFYLDSELSE AF NÆVNETS OG SEKRETARIATETS MÅL FOR 2011

Målet for 2011 var, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid maksimalt måtte være 80 kalenderdage, samt at 80 pct. af sagerne skulle være afgjort på maksimalt 115 kalenderdage i Erstatningsnævnets sekretariat. I disse måltal skal ikke medregnes den tid, der eventuelt medgår til forelæggelse for Arbejdsskadestyrelsen. Endelig var det målet, at sagsbeholdningen (det vil sige alle de sager, som endnu ikke er afgjort) maksimalt måtte udgøre 1.300 sager.

Nævnet har ikke fuldt ud opfyldt disse mål i 2011, idet den gennemsnitlige sagsbehandlingstid udgjorde 86 dage, 80 pct. af sagerne blev afgjort på 130 dage, og idet sagsbeholdningen ved udgangen af 2011 var på 1.448 sager.

6 HVAD BETALER NÆVNET ERSTATNING FOR?

Erstatningsnævnet betaler erstatning for personskade som følge af overtrædelser af straffeloven og for visse afgrænsede personlige ejendele, der er blevet ødelagt, samt mindre kontantbeløb, som mistes i forbindelse med personskade opstået ved en straffelovsovertrædelse. Nævnet betaler ikke i øvrigt erstatning for tingsskade, medmindre straffelovsovertrædelsen er begået af den personkreds, der er nævnt i offererstatningslovens § 3, som hovedsageligt omfatter personer, der er tvangsanbragt i institutioner under Kriminalforsorgen. Nævnet betaler ikke erstatning i forbindelse med færdselsforseelser, overtrædelse af ordensbekendtgørelsen eller andre lovovertrædelser, der ikke er omfattet af straffeloven².

I det omfang ansøgerens krav betales af skadevolderen eller arbejdsskadesikringen, betaler nævnet ikke erstatning. Dette følger direkte af bestemmelserne i offererstatningslovens § 7, stk. 1, arbejdsskadesikringslovens § 77 og erstatningsansvarslovens § 30. Nævnet betaler heller ikke erstatning for konkrete udgifter, f.eks. helbredsudgifter og udgifter som følge af beskadiget beklædning, hvis disse udgifter dækkes af ansøgerens forsikringsselskab eller andre, jf. herved offererstatningslovens § 7, stk. 1.

I øvrigt betaler nævnet erstatning efter dansk rets almindelige regler. Det betyder blandt andet, at erstatningen udmåles efter reglerne i erstatningsansvarsloven, og at nævnet har mulighed for at nedsætte erstatningen eller helt lade den bortfalde, hvis ansøgeren har udvist egen skyld, der berettiger til det. Se afsnit 7.3.1 om nævnets praksis i sager om nedsættelse på grund af egen skyld.

² Efter lov nr. 112 af 03-02-2012 omfatter offererstatningsloven også overtrædelser af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, idet den tidligere bestemmelse i straffelovens § 265 om overtrædelse af tilhold er overført til lov nr. 112 af 03-02-2012. Lovændringen er trådt i kraft 01-03-2012.

7 KONKRETE AFGØRELSER FRA NÆVNET

7.1 INDLEDNING

I det følgende er refereret afgørelser, som nævnet har fundet er af mere almen eller principiel betydning. Som påpeget i tidligere årsberetninger, kan der ved en sådan gennemgang af udvalgte sager ikke være tale om noget repræsentativt udsnit af de flere tusind sager, som nævnet har påkendt i 2011.

For yderligere belysning af reglerne i offererstatningsloven og af Erstatningsnævnets praksis kan der f.eks. henvises til nævnets tidligere årsberetninger, der – for så vidt angår beretningerne for 1999-2010 – findes på nævnets hjemmeside samt til Gerd Sindings og Michael Lerches bog: "Offererstatningsloven med kommentarer", 1. udg., 2005.

7.2 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 1 – LOVENS OMRÅDE

7.2.1 *Nævnets stillingtagen til, om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven*

Hvis det ikke er afgjort ved dom, om skaden er sket som følge af en overtrædelse af straffeloven, foretager nævnet en selvstændig vurdering af, hvorvidt den anmeldte hændelse falder inden for straffelovens område, både for så vidt angår det objektive gerningsindhold og den subjektive tilregnelser. Der er tale om en konkret vurdering i den enkelte sag under inddragelse af alle sagens oplysninger, herunder f.eks. vidneafhøringer, gerningsstedsundersøgelser, videooptagelser, lægelige undersøgelser og tekniske beviser mv., der er tilvejebragt gennem politiets efterforskning samt nye oplysninger, som fremkommer under nævnsbehandlingen.

Nævnet har i 2011 truffet en række afgørelser om, hvorvidt skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven:

N.j.nr. 11-520-18629 Ansøger, en 7-årig dreng, sparkede til en flaske. Da han løb hen for at samle flasken op, eksploderede indholdet i ansigtet på ham. Ifølge en konklusion fra Teknologisk Institut var der tale om afløbsrens eller et andet tilsvarende basisk produkt i flasken.

Ansøger, der ikke pådrog sig varigt mén eller en længere sygeperiode, søgte om godtgørelse for svie og smerte samt evt. for vansir.

Nævnet afslog ansøgningen. Det blev ikke fundet tilstrækkeligt godtgjort, at flasken blev anbragt med forsæt til at volde nærliggende fare for ansøger.

N.j.nr. 11-520-19473 Ansøger var hjemmesygeplejerske og tog hen til en patient for at give ham medicin. Patienten lå og sov. Ansøger bemærkede et gevær ved siden af patienten. Da patienten blev vækket, satte han sig op og greb fat i geværet, hvorefter han umiddelbart lagde geværet igen og rejste sig op. Herefter fik han udleveret sin medicin.

Ansøger søgte om maksimal godtgørelse for svie og smerte samt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, idet hun sygemeldte sig i en længere periode efter episoden.

Nævnet fandt ikke, at patienten havde forsæt til at skade eller true ansøger, idet han ikke sagde noget, da han greb fat om geværet, og da det ikke fremgik af ansøgers forklaring til politiet, at han pegede geværet mod ansøger.

Nævnet fandt dermed, at det ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne antages, at skaden var sket ved en overtrædelse af straffeloven.

N.j.nr. 11-520-19654 Skadevolder blev idømt en bøde for overtrædelse af straffelovens § 264, stk. 1, ved uberettiget at have skaffet sig adgang til en lejlighed, der ikke var et frit tilgængeligt sted. Politiet opgav at rejse sigtelse mod skadevolder for at have truet ansøger eller andre.

Det fremgik af sagen, at skadevolder brød ind i ansøgers lejlighed, hvor han udtalte, at "alle muslimer skal dø" eller lignende. Ansøger opfattede situationen således, at skadevolder nærmest blev overrasket over at se ham. Skadevolder stak herefter en kniv i brystet på sig selv.

Nævnet afslog ansøgers ansøgning om erstatning. Nævnet lagde vægt på, at husfredskrænkelsen ikke påførte ansøger personskade, ligesom nævnet ikke fandt, at skadevolder ved efterfølgende at stikke en kniv i sig selv i ansøgers lejlighed havde udvist forsæt til at true ham på liv, helbred eller velfærd.

N.j.nr. 11-520-20477 Ansøger havde haft indbrud i sit hjem. Hun søgte på den baggrund om erstatning for udgifter til psykologbehandling.

Nævnet besluttede at meddele afslag på ansøgningen i medfør af offererstatningslovens § 1, idet ansøger ikke havde lidt personskade ved hændelserne. Hun havde ikke været til stede under indbrudstyveriet. Den efterfølgende utryghed og angst var ikke en påregnelig følge af tyveriet, hvorfor det rejste krav ikke kunne dækkes efter offererstatningsloven.

En lidt speciel sag forelå i **n.j.nr. 10-520-17526**:

Skadevolder, som opfattede sig selv som åndemaner, havde gennem længere tid overbevist ansøger om, at hun var besat af ånder, der var skyld i sygdom, og som ville gøre hende sindssyg. Han overbeviste hende om, at han kunne uddrive ånderne, hvis han på 2 timer udførte 2 vaginale og 4 anale samlejer med hende. Det gjorde han herefter, uden at hun gjorde modstand.

Retten lagde til grund, at skadevolder havde opfattet sig selv som åndemaner eller lignende og havde virket som sådan. Som følge heraf og un-

der henvisning til forløbet op til samlejerne og tiltaltes psykiske forhold, fandt retten det ikke godtgjort, at skadevolder havde haft den fornødne tilregnelser, hvorfor han blev frifundet.

Da ansøger efter rettens bevisvurdering således ikke havde været udsat for en straffelovsovertrædelse, afslog nævnet ansøgningen om erstatning.

Nævnet er ikke bundet af politiets og anklagemyndighedens vurdering af, om der antages at være begået et strafbart forhold mod ansøger, men vurderingen fra politi og anklagemyndighed vil normalt være vejledende for nævnet.

N.j.nr. 11-520-18598 Under tumult havde skadevolder truet ansøger. Skadevolder havde under en del af hændelsesforløbet stået med en kniv i hånden pegende mod ansøger. Idet ansøger gik hen mod skadevolder for at tage kniven fra ham, skar ansøger sig på kniven. Skadevolder blev af retten dømt for at have truet ansøger med ordene: "du kan godt tage og skride". Der var under sagen alene rejst tiltale mod skadevolder for overtrædelse af straffelovens § 266 om trusler. Ansøger søgte nævnet om erstatning, herunder om erstatning for tab udsprunget af den omstændighed, at han havde skåret sig. Nævnet anså hele forholdet omfattet af offererstatningsloven.

N.j.nr. 11-520-19449 Skadevolder var af retten dømt skyldig i overtrædelse af straffelovens § 244 ved at have serveret en kage for ansøger uden at oplyse, at han havde indbagt hash i kagen. Som følge af indtaget af hashkagen blev ansøger indlagt på hospitalet og var her undergivet behandling. Forholdet var dermed omfattet af offererstatningsloven, hvorfor nævnet tilkendte ansøger erstatning. Dommen er trykt i Tidsskrift for Kriminalret 2011.407.

N.j.nr. 10-520-18068 Ansøger anmeldte til politiet, at hun 21 dage tidligere var blevet voldtaget af en mand, hun kendte. Politiet indstillede efterforskningen i sagen med den begrundelse, at der ikke var rimelig formodning for, at et strafbart forhold var blevet begået.

Ansøger søgte om godtgørelse og erstatning. Nævnet besluttede at afslå ansøgningen, da det var nævnets opfattelse, at der ikke var sket en overtrædelse af straffeloven.

Nævnet lagde ved sin afgørelse navnlig vægt på, at ansøger 2 dage efter episoden havde henvendt sig til sygehuset med komplikationer i underlivet. Ansøger oplyste, at komplikationerne var opstået som følge af anal samleje, der kom lidt pludseligt og uforberedt. Ansøger oplyste ikke, at hun var blevet voldtaget. Det var videre nævnets opfattelse, at den sene anmeldelse til politiet syntes at tale for, at ansøger i første omgang ikke havde anset hændelsen for et direkte overgreb. Endelig lagde nævnet vægt på politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen i sagen.

N.j.nr. 11-520-19854 Ansøger anmeldte til politiet, at hun var blevet udsat for vold af sin ægtefælle, dennes mor og 3 søstre. Alle nægtede. Politiet opgav at rejse sigtelse mod de 5 angivne skadevoldere, idet videre forfølgning ikke ventedes at kunne føre til, at de pågældende blev fundet skyldige.

Ansøgers advokat bemærkede til nævnet, at skadevoldernes forklaringer var urealistiske, at ansøgers forklaring stemte overens med et uvildigt vidnes forklaring, samt at politiets efterforskning af sagen ikke havde været grundig.

Nævnet fandt det ikke godtgjort, at der var sket en straffelovsovertrædelse. Nævnet lagde vægt på, at de pågældende nægtede sig skyldige, at der ikke var vidner eller andet, der støttede ansøgers forklaring, samt at politiet havde opgivet at rejse sigtelse.

Hvis nævnet i forbindelse med sin vurdering af, om der foreligger en overtrædelse af straffeloven, ikke finder sagen tilstrækkeligt oplyst gennem politiets efterforskning, har nævnet undtagelsesvis mulighed for at bede politiet om at foretage yderligere afhøringer af vidner mv. eller at gennemføre undersøgelser af gerningsstedet mv. Dette fremgår bl.a. af pkt. 8 i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9558 af 26-08-2005 til politiet og anklagemyndigheden om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet.

Nævnet har endvidere i flere tilfælde indhentet videooptagelser og lignende fra tilskadekomsten for selvstændigt at vurdere, om der var tale om en straffelovsovertrædelse over for ansøger.

Nævnet har ligeledes i enkelte tilfælde forelagt sager for Retslægerådet med henblik på, at rådet kunne udtale sig om, hvorvidt ansøgers skader ud fra en lægelig vurdering mest sandsynligt kunne antages at være opstået ved et voldeligt overfald eller ved en ulykke, som ikke indebærer en straffelovsovertrædelse. Det drejer sig typisk om personer med hukommelsestab for tiden omkring skadens indtræden.

7.2.2 Særligt om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden

Plejepersonale, pædagoger, skolelærere og andre personalegrupper med særlige omsorgsfunktioner mv., der kommer til skade, fordi en patient, en elev o. lign. opfører sig voldsomt eller decideret voldeligt, udgør en særlig tilfældegruppe, jf. herved bl.a. nævnets årsberetning for 2003, afsnit 7.1.2. Da disse sager af behandlingsmæssige eller pædagogiske hensyn ofte ikke anmeldes til politiet, foreligger der hyppigt kun ansøgerens egen beskrivelse af hændelsesforløbet. Erstatningsnævnet indhenter derudover normalt en udtalelse fra arbejdsgiveren og indhenter arbejdsskadesagens akter, ligesom der ofte vil indgå beskrivelser af hændelsesforløbet fra kolleger i nævnets afgørelsesgrundlag. Endvidere vil nævnet afhængig af sagens konkrete omstændigheder kunne anmode politiet om at foretage afhøring af yderligere vidner til episoden eller af skadevolder, jf. ovenfor under pkt. 7.2.1.

Nævnet tager på dette grundlag stilling til, om nævnet kan dispensere fra kravet i offererstatningslovens § 10 om politianmeldelse, jf. afsnit 7.5.1 nedenfor.

Hvis nævnet dispenserer fra kravet om politianmeldelse, skal der dernæst tages stilling til, om det hændelsesforløb, der kan lægges til grund, udgør en overtrædelse af straffeloven. En hændelse må for at kunne anses for en straffelovsovertrædelse – og dermed omfattet af offererstatningsloven – som udgangspunkt være retsstridig, forsætlig og kvalificeret.

I den forbindelse må der tages hensyn til, at arbejde i plejesektoren og som pædagog mv. normalt involverer mere fysisk kontakt med personer end arbejde i andre brancher. Nævnet anser derfor ikke almindelig modstand i forbindelse med håndtering, fastholdelse eller lignende for at være retsstridig.

N.j.nr. 10-520-18315 Ansøger blev slået i ansigtet med et knytnæveslag af en dement beboer, som opholdt sig på det psykiatriske center, hvor ansøger arbejdede. Ansøger blev ramt omkring munden, hvorved hun tabte brillerne og pådrog sig ømhed omkring mund og tænder. Efterfølgende fik hun kvalme og ondt i nakken. Nævnet fandt sagen omfattet af offererstatningsloven, idet der var tale om et uventet og umotiveret knytnæveslag med begge hænder tildelt af en dement beboer. Der var således tale om et "villet" umotiveret slag, som ikke skyldes spasmer eller modstand fra skadevolders side.

I kravet om forsæt ligger, at handlingen skal være "villet" i form af et bevidst angreb.

I kravet om, at handlingen skal være kvalificeret ligger, at der objektivt set skal være tale om egentlig vold, mens småtjatteri, skub o. lign. i disse situationer ikke anses for at være omfattet af straffeloven.

7.2.3 Indirekte skadelidte

Nævnet betaler som udgangspunkt kun erstatning til ansøgere, der er direkte forurettede ved en straffelovsovertrædelse. Det vil sige, at man ikke kan få erstatning, hvis man blot har været vidne til en straffelovsovertrædelse. Man kan imidlertid have været så tæt på begivenhedernes centrum, at man som indirekte skadelidte alligevel er erstatningsberettiget. Der henvises herom bl.a. til årsberetningen for 2003, afsnit 7.1.3, 2006, afsnit 7.2.3, og 2008, afsnit 7.2.4.

Nævnet har i 2011 behandlet en række sager om indirekte skadelidte. I de følgende 5 sager fandt nævnet forholdene omfattet af offererstatningsloven:

N.j.nr. 09-520-14232 Ansøger var passager i en bil. Hendes ægtefælle var fører af bilen. Da bilen holdt for rødt i et kryds, blev manden knivoverfaldet af 4 mænd ind gennem bilens åbne vindue. Ansøger sad så tæt på sin mand, at hun fik blod på sig som følge af overfaldet. Overfaldet var så voldsomt, at ægtefællen ifølge en læge ville være død af blodtab, hvis han ikke hurtigt var kommet under behandling.

Ingen af de 4 overfaldsmænd var ovre i ansøgers side af bilen, ligesom døren var låst og vinduet i hendes side rullet op.

Nævnet anså ansøger for at være så tæt på begivenhedernes centrum, at forholdet var omfattet af offererstatningsloven.

N.j.nr. 11-520-20307 Da ansøger ankom til sit hjem, så hun en mand komme ud af sit hus. Manden sagde noget til hende, men gjorde ikke noget. Han satte sig ind i en bil og kørte. Ansøger gik ind i sit hus, men der var flere ukendte personer i huset, så hun skyndte sig ud igen. Hendes mand kom hjem. Ansøger løb over til en nabo. Hun så, at to mænd kom ud af hendes hoveddør. Hendes mand tog fat i den ene, de begyndte at slå ham. En bil med endnu en skadevolder forsøgte at køre ham ned.

Selvom ansøger ikke var direkte skadelidt, var hun alligevel så tæt på begivenhedernes centrum, at nævnet anså forholdet for omfattet af offererstatningsloven. Nævnet lagde i den forbindelse særlig vægt på, at ansøger var direkte vidne til overfaldet på sin ægtefælle og på begivenhedsforløbet i øvrigt.

N.j.nr. 11-520-18832 Ansøger overværede, at vennen blev skudt og dræbt. Ansøger stod efter egen forklaring omkring 5 meter fra vennen. Det fremgik af sagens oplysninger, at skadevolderen alene var gået efter afdøde. Ansøger selv var således ikke direkte blevet truet eller forulempet ved episoden. Nævnet besluttede at anse forholdet for omfattet af offererstatningsloven. Nævnet lagde blandt andet vægt på, at ansøger kendte afdøde og havde overværet drabet på tæt hold.

N.j.nr. 10-520-18365 Ansøger søgte om erstatning som følge af et røveri begået mod en restaurant. Ansøger opholdt sig som gæst under røveriet. Der var ikke under sagens behandling hos politiet foretaget afhøring af ansøger, og hun stod ikke angivet som forurettet i sagen. Det fremgik af sagen, at de 2 skadevoldere truede personalet i restauranten til at udlevere penge fra kasseapparatet, og at ansøger sad cirka 2 meter fra den ene røver, som stod med en pistol i hånden. Denne røver fægtede med pistolen og råbte trusler rettet mod gæsterne i restauranten, blandt andet råbte han: *"I want to kill someone today"* og: *"Røveri, hit med pengene, ned på gulvet, jeg skyder"*.

Ansøger var således ikke direkte forurettet i forbindelse med røveriet, men henset til omstændighederne omkring røveriet fandt nævnet, at ansøger havde været så tæt på begivenhedernes centrum, at forholdet ansås for omfattet af offererstatningsloven.

N.j.nr. 11-520-19924 Ansøger var gæst til en 60-års fødselsdagsfest. Skadevolder placerede et medbragt kanonslag på bordet ved fødselaren, mens denne ikke var til stede. Dette foranledigede, at fødselaren, da han vendte tilbage til sin plads, tændte kanonslaget i den tro, at det var en bordbombe, hvorved der sprængtes et ca. 15 x 15 cm. stort hul i bordpla-

den, ligesom fødselaren fik en flænge over det ene øje og sprængte trommehinden og flere af de tilstedeværende gæster, herunder ansøger, fik overfladiske skader samt høreskader.

Ansøger blev ikke afhørt af politiet i forbindelse med sagen, men det fremgik af anmeldelsesrapporten, at han havde været gæst ved festen.

Nævnet vurderede, at ansøger var så tæt på begivenhedernes centrum, at han måtte anses for direkte skadelidt. Forholdet var dermed omfattet af offererstatningsloven.

Derimod afslog nævnet ansøgningerne i **n.j.nr. 11-520-18538/18539**:

Skadevolder blev ved retten fundet skyldig i forsøg på manddrab ved at have skudt mod en forurettet, som undgik at blive ramt, idet han kastede sig mod jorden.

Ansøgerne var en mor og datter som befandt sig i nabohuset til skudepisoden. De to ansøgere havde siddet og set TV, da de på et tidspunkt hørte to skud, som endvidere ramte deres hus.

Nævnet fandt ikke, at ansøgerne havde været så tæt på begivenhedernes centrum, at forholdet var omfattet af offererstatningsloven.

Nævnet lagde vægt på, at ansøgerne befandt sig inde i huset, da skudepisoden fandt sted og således ikke havde været i direkte kontakt med skadevolder eller havde overværet episoden. Nævnet lagde endvidere vægt på, at skuddene ikke var tiltænkt ansøgerne eller deres nærmeste samt på, at ansøgerne ikke havde lidt fysisk skade ved episoden.

7.2.4 Årsagssammenhæng og påregnelighed

For at kunne få erstatning efter offererstatningsloven må der i overensstemmelse med de almindelige erstatningsretlige regler være årsagssammenhæng mellem den begåede straffelovsovertrædelse og skaden, ligesom skaden må være en påregnelig følge af straffelovsovertrædelsen. Der henvises herom bl.a. til årsberetningen for 2006, afsnit 7.2.4.

Nævnet fandt det i **n.j.nr. 11-520-18924** ikke tilstrækkeligt sandsynliggjort, at der var årsagssammenhæng mellem den begåede straffelovsovertrædelse og følgerne:

Ansøgers ægtefælle døde af en hjerneblødning efter at være blevet skubbet omkuld 2 gange og slået én gang i hovedet. Ansøger nedlagde i retten og senere overfor nævnet påstand om forsørgertabserstatning, overgangsbeløb og transportudgifter i forbindelse med mandens indlæggelse.

Der blev overfor skadevolderen rejst tiltale efter straffelovens § 245, jf. § 246, for at have forvoldt ansøgers ægtefælles død. Der skete imidlertid

kun domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 244, da retten ikke fandt, at "den til domfældelse i en straffesag fuldt ud tilstrækkelige sikkerhed for årsagssammenhæng mellem hjerneblødningen og den vold, som skadevolderen havde udøvet" var bevist. Retten undlod med henvisning til retsplejelovens § 992 at tage stilling til erstatningskravet.

Overfor nævnet gjorde ansøgers advokat gældende, at henvisning til retsplejelovens § 992 indebar, at retten ville have anset skadevolderen erstatningsansvarlig i en sag herom på trods af, at det tilstrækkelige bevis for årsagsforbindelse til domfældelse i en straffesag ikke var bevist.

Nævnet afslog ansøgningen med henvisning til offererstatningslovens § 6 a på grund af manglende årsagssammenhæng. Nævnet lagde vægt på, at skadevolder ved dommen blev frikendt for at have forvoldt ansøgerens ægtefælles død og i stedet blev dømt for vold efter straffelovens § 244. Nævnet bemærkede desuden, at det efter offererstatningslovens § 1 er en betingelse for at være berettiget til erstatning, at der er sket en overtrædelse af straffeloven. Nævnet kunne derfor ikke tilkende erstatning i en sag, hvor den strafferetlige vurdering af årsagsforbindelsen førte til, at skadevolderen blev frifundet for at have forvoldt skaden.

7.2.5 Straffelovsovertrædelser begået i udlandet

Efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, betaler staten kun i særlige tilfælde erstatning for skader, der er sket uden for Danmark, og kun, hvis ansøger har bopæl i Danmark, har dansk indfødsret eller gør tjeneste for en dansk udenrigsrepræsentation. Erstatning kan endvidere betales til ansøgere, der har bopæl i Danmark, og som kommer til skade i forbindelse med deres erhvervsudøvelse i udlandet. Bestemmelsen er ifølge forarbejderne tiltænkt et snævert anvendelsesområde. Hvis en tilskadekomst i udlandet kan anses som en arbejdsskade, kan skaderne i visse tilfælde være omfattet af bekendtgørelse nr. 853 af 20-10-2003 om arbejdsskadesikring for personer, der udsendes til midlertidigt arbejde i udlandet.

I særlige tilfælde kan nævnet udbetale erstatning for skader i udlandet, der sker ved, at en person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark overfalder en anden person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark. Erstatning ydes dog kun, når skaden opstår i et lukket dansk miljø, f.eks. i forbindelse med en skolerejse.

En gennemgang af nævnets praksis for tilkendelse af erstatning efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, kan ses i nævnets årsberetning for 2009 under afsnit 7.2.6.

Fra nævnets afgørelser i 2011 kan nævnes:

N.j.nr. 10-520-17161 Under et besøg som professionel fotograf ved den danske bataljon i Helmand, Afghanistan, blev ansøger såret, da et britisk militært køretøj påkørte en nedgravet Improvised Explosive Device (IED). Ved eksplosionen blev ansøgers kamera og tøj desuden ødelagt.

Nævnet afslog ansøgningen efter offererstatningslovens § 1, stk. 3. Nævnet lagde ved sit afslag lagt vægt på, at bestemmelsen i § 1, stk. 3, er tiltænkt et snævert anvendelsesområde. Skaden skete ikke i et lukket dansk miljø, og bestemmelsen omfatter – i relation til erhvervsudøvelse – kun erhvervsudøvelse i udlandet under omstændigheder, hvor det ikke kan forventes, at skadelidte eller arbejdsgiveren har tegnet privat forsikring til dækning af skaden. Erstatningsnævnet tog ikke stilling til offererstatningslovens § 6 a (accept af risiko).

N.j.nr. 10-520-17818 Ansøger var passager på en færge mellem Helsinki og Stockholm i forbindelse med sit job som lastvognschauffør. Han sad mellem kl. 00.00 og 02.00 på en pub, hvor han så, at en ukendt mand tog en kvinde i armen. Ansøger gik hen for at sige til manden, der sad ved et bord med 6-8 mænd, at han skulle slippe kvindens arm. Umiddelbart efter blev ansøger slået i ansigtet af en af de andre mænd ved bordet. Ansøger søgte om godtgørelse for svie og smerte.

Nævnet afslog ansøgningen efter offererstatningslovens § 1, stk. 3. Nævnet lagde vægt på, at skaden ikke indtrådte i forbindelse med en nødvendig eller naturlig del af ansøgers arbejde.

7.2.6 Lovlig privat anholdelse og forhindring af strafbare handlinger

Foruden straffelovsovertrædelser giver offererstatningslovens § 1, stk. 1, 2. pkt., også erstatning og godtgørelse for personskade, der sker i forbindelse med 1) hjælp til politiet under anholdelse, 2) handlinger, der foretages med henblik på lovlig privat anholdelse, og 3) handlinger, der foretages med henblik på forhindring af strafbare handlinger:

N.j.nr. 11-520-19639 Skadevolder blev i retten idømt en betinget fængselsstraf for overtrædelse af bl.a. straffelovens § 279 ved at anmode om befordring i ansøgers taxa, uagtet at han (skadevolder) ikke havde evne eller vilje til at betale for turen og ved efter turen at have bortfjernet sig uden at betale. I forsøget på at stoppe skadevolder fra at undslippe pådrog ansøger sig en personskade. Der blev i retten givet forskellige forklaringer vedrørende hændelsesforløbet omkring ansøgers fald. Desuden kunne ansøgers konstaterede skader ifølge politiattesten være fremkommet ved et hændeligt fald. Skadevolder blev derfor frifundet for vold mod ansøger. Ansøger søgte nævnet om erstatning under henvisning til, at han kom til skade i forbindelse med en privat lovlig anholdelse, jf. offererstatningslovens § 1, stk. 1, 2. pkt. Nævnet besluttede at anse forholdet for omfattet af offererstatningsloven.

Nævnet fandt derimod ikke i **n.j.nr. 11-520-20319**, at forholdet var omfattet af § 1, stk. 1, 2. pkt.:

Ansøger søgte nævnet om erstatning, som følge af en episode under et mæglingsmøde mellem to tidligere ægtefæller, hvor den ene ægtefælle

(skadevolder) pludselig tog en kniv frem og truede med at begå selvmord. Ansøger greb ind for at forhindre dette, og under den efterfølgende tumult fik ansøger vristet kniven fra ægtefællen, men blev selv ramt af kniven i ansigtet og herved påført et snitsår.

Nævnet vurderede sagen både på baggrund af offererstatningsloven § 1, stk. 1, 1. pkt., og 2. pkt. Nævnet fandt ikke, at sagen kunne anses for omfattet af offererstatningsloven. For så vidt angik offererstatningslovens § 1, stk. 1, 1. pkt., (overtrædelse af straffeloven) lagde nævnet navnlig vægt på, at ansøger, skadevolder og alle vidnerne i enighed til politiet havde forklaret, at ansøger blev ramt ved et uheld. For så vidt angår offererstatningslovens § 1, stk. 1, 2. pkt., (personskade, der indtræder bl.a. i forbindelse med handlinger, der foretages med henblik på forhindring af strafbare handlinger) lagde nævnet navnlig vægt på, at ingen andre end skadevolder selv måtte anses for at have været i fare.

7.2.7 Tingsskade og formueskade

Efter offererstatningsloven ydes der som udgangspunkt alene erstatning og godtgørelse i anledning af personskade.

I offererstatningslovens § 1, stk. 2, er der imidlertid givet skadelidte mulighed for – som tillægserstatning – at få erstatning for tøj og andre sædvanlige personlige ejendele, herunder mindre kontantbeløb, som skadelidte havde på sig, da personskaden skete. Se i den forbindelse nævnets årsberetning for 2007, afsnit 7.2.6, hvor en gennemgang af nævnets praksis vedrørende niveauet for erstatning for dyrere personlige ejendele findes. Afsnittet indeholder endvidere omtale af praksis for erstatning for udgifter til nye briller.

Nævnet har endvidere i 2011 haft lejlighed til at tage stilling til, om en bærbar pc til en købspris på knap 20.000 kr. kunne anses som en sædvanlig, personlig ejendel:

N.j.nr. 11-520-18684 Ansøger havde været i byen og var beruset, da han lagde sig til at sove på en bænk midt om natten. Ansøger vågnede ved, at nogen rev hans taske ud af armene på ham. Da han rejste sig, blev han slået i hovedet. Politiet afsluttede sagen, fordi det ikke var muligt at finde gerningsmanden.

Ansøger søgte efterfølgende nævnet om erstatning for en bærbar pc til knap 20.000 kr., som ansøger havde haft i sin taske. Nævnet besluttede at tilkende ansøger 5.000 kr. i erstatning med henvisning til, at der ikke var tale om en sædvanlig personlig ejendel.

Endvidere giver bestemmelsen i offererstatningslovens § 3 hjemmel til at yde erstatning for tingsskade ud over de i § 1, stk. 2, nævnte tilfælde, såfremt skadevolderen er omfattet af den særlige personkreds i § 3 (bl.a. personer, der er tvangsanbragt på institution under Kriminalforsorgen), som det offentlige menes at have et særligt ansvar for.

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 3 muliggør også erstatning til juridiske personer, f.eks. anparts- og aktieselskaber, men ikke erstatning til offentlige myndigheder eller institutioner, jf. lovens § 5.

Erstatningen i henhold til offererstatningslovens § 1, stk. 2, og § 3 omfatter kun egentlig tingsskade. Formueskade opstået ved for eksempel bedrageri, underslæb, afpresning eller anden straffelovsforbrydelse kan derimod ikke erstattes i medfør af offererstatningsloven, jf. herved forarbejderne til offererstatningsloven, betænkning nr. 751/1975, side 33, 1. sp., om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser. Nævnet erstatter heller ikke tab for f.eks. mistet rejse eller mistet ferie.

7.3 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 6 A

7.3.1 Nedsættelse på grund af egen skyld eller accept af risiko

Efter offererstatningslovens § 6 a finder dansk rets almindelige erstatningsretlige regler tilsvarende anvendelse, herunder reglerne om nedsættelse eller bortfald af erstatning på grund af skadelidtes medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade.

Fra nævnets sager i 2011 kan nævnes følgende sager:

N.j.nr. 10-520-15963 Ansøger var gæst på en restaurant, hvor skadevolder var dørmand. Ansøger kom op at toppes med en anden gæst og nikkede ud efter gæstens ansigt 2 gange, dog uden at ramme. Skadevolder så dette og ville smide ansøger ud af restauranten. Ansøger ville ikke gå, og han tog halsgreb på skadevolder. Skadevolderen fik herefter, sammen med restaurantejeren, ansøger ud af restauranten, hvorefter skadevolder slog ansøger flere gange med knyttet hånd, bl.a. i ansigtet.

Skadevolder blev i retten idømt 60 dages betinget fængsel for knytnæveslagene, og ansøger blev i retten idømt 60 dages ubetinget fængsel for halsgrebet. Retten lagde ved sagens afgørelse til grund, at skadevolder var i en oprørt sindstilstand, der var fremkaldt af det netop overståede halsgreb, som ansøger havde foretaget.

Nævnet afslog ansøgningen om erstatning efter § 6 a, da ansøger selv havde medvirket til skaden.

N.j.nr. 11-520-19281 Ansøger og skadevolder sad i drikkelag sammen. På opfordring fra ansøger gik de udenfor for at slå. Både ansøger og skadevolder var berusede. Ansøger var meget aggressiv og opsøgende i forhold til at ville slå med skadevolder. Udenfor skubbede ansøger og skadevolder til hinanden. Under håndgemænget slog skadevolder på et tidspunkt ansøger med en flaske, hvorved ansøger pådrog sig et 10 cm. langt snitsår i halsen.

Statsadvokaten valgte at opgive påtale mod skadevolder blandt andet under henvisning til straffelovens § 13, stk. 2. Statsadvokaten mente, at

skadevolder havde overskredet grænserne for lovlig nødværge, men at dette var rimeligt begrundet i ansøgers angreb på skadevolder.

Nævnet afslog ansøgningen om erstatning. Nævnet lagde vægt på, at både skadevolder og ansøger var påvirkede af alkohol, at ansøger frivilligt gik med skadevolder udenfor for at slås, og at skadevolder stak ansøger med en flaske for at forsvare sig mod et angreb fra ansøger. Endelig lagde nævnet vægt på påtaleopgivelsen fra statsadvokaten.

N.j.nr. 11-520-18855 Ansøger, en 13-årig dreng, var i slagsmål med 7-8 elever i skolen. Ansøgers storebror kom ham til undsætning. Både ansøger og storebroren løb efter en af de angivne skadevoldere. En lærer på skolen så umiddelbart efter ansøger skubbe denne skadevolder i ryggen med flade hænder, hvorved han faldt forover og ramte asfalten. Politiet indstillede efterforskningen, da alle de implicerede var under 15 år. Ansøger søgte godtgørelse for svie og smerte og erstatning for ødelagte briller. Han havde fået en bule i panden og rifter og strækmærker på halsen. Ud fra oplysningerne i sagen fandt nævnet, at der havde været tale om en slagsmåls lignende situation, jf. straffelovens § 248, hvorefter nævnet meddelte afslag på erstatning.

N.j.nr. 10-520-17424 Skadevolder blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 249 ved uagtsomt, under særligt skærpende omstændigheder i form af spirituskørsel, at have tilføjet ansøger betydelig skade på legeme eller helbred. Ansøger var passager i den forulykkede bil.

Nævnet afslog ansøgers ansøgning om erstatning med henvisning til, at ansøger var ejer af den forulykkede bil, som han havde undladt at ansvarsforsikre, samt at ansøger var bekendt med, at skadevolder var spirituspåvirket og til trods herfor valgte at køre med denne.

Nævnet fandt således, at ansøger havde accepteret risikoen for personskade i en sådan grad, at erstatningen bortfaldt i medfør af § 6 a.

N.j.nr. 10-520-18240 m.fl. Ansøgerne var børn af afdøde, der døde som følge af påsejling af en mole med motorbåd. Afdøde var passager. Motorbådsføreren var beruset og blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 241 samt for spiritussejlads.

Afdøde var påvirket af alkohol, formentlig i svær grad. Skadevolder var også beruset (havde en promille på 1,52 o/oo). Skadevolder havde i retten forklaret, at han og en anden person var sejlet fra en bådhavn til en marina, hvor de spiste og drak øl. Afdøde stødte til. Skadevolder drak flere øl, og inden de sejlede fra marinaen med kurs mod X-havn, kom afdøde med en rom og cola til skadevolder.

Nævnet fandt, at afdøde havde udvist egen skyld/accept af risiko ved at sejle ud med en spirituspåvirket motorbådsfører og nedsatte erstatningen til børnene (forsørgertabserstatning) med halvdelen.

Se også afsnit 7.22 om godtgørelse til efterladte, hvor samme sag omtales.

Nævnet fandt i **n.j.nr. 11-520-19414** ikke grundlag for at lade erstatningen nedsætte på grund af egen skyld eller accept af risiko:

Skadevolder, som var 16 år, blev idømt 60 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 244. Retten lagde til grund, at der forud for episoden havde været en sneboldkamp mellem 2 grupper, ligesom der tidligere havde været uoverensstemmelser mellem nogle fra grupperne. Retten fandt det bevist, at ansøger, der var 14 år, umiddelbart inden episoden opfordrede skadevolders gruppe til at komme an, men én ad gangen. Efter skadevolders erkendelse fandt retten det videre bevist, at skadevolder herefter tildelte ansøger 2-3 slag med knyttet hånd, et knæspark i ansigtet samt et spark i ryggen, uden at denne havde mulighed for at slå igen.

Nævnet fandt ikke grundlag for nedsætte erstatningen. Nævnet lagde vægt på, at opfordringen "til at komme an" ikke berettigede til, at ansøger blev udsat for vold i en sådan grad, at han bl.a. fik hjernerystelse og en løs fortand.

7.3.2 Den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 6 a indebærer endvidere, at den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt finder tilsvarende anvendelse i erstatnings-sager i henhold til offererstatningsloven. Tabsbegrænsningspligten indebærer, at den, der har lidt skade som følge af en andens ansvarspådragende adfærd, har pligt til så vidt muligt at begrænse sit tab som følge af skaden.

7.4 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 7

Efter offererstatningslovens § 7, stk. 1, betaler nævnet ikke erstatning, hvis ansøgers skade godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelser eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning. Se afgørelser til illustration af bestemmelsen i nævnets beretning for 2007, afsnit 7.4, og følgende afgørelse fra 2011:

N.j.nr. 10-520-15901 Ansøger kom til skade i 1998. Den 12-02-2001 tilkendte nævnet erstatning for erhvervsevnetab (25 pct.) svarende 525.000 kr.

Den 14-01-2004 vurderede Arbejdsskadesstyrelsen erhvervsevnetabet til 60 pct. mod tidligere 25 pct.

Ansøger anlagde herefter sag mod skadevolder med krav på 781.800 kr. for yderligere erstatning og godtgørelse for erhvervsevnetab og varigt mén. Heri var det af nævnet tilkendte beløb fratrukket.

Byretten tilkendte ansøger det krævede beløb. Sagen blev anket. Herefter blev ankesagen forliget, således at skadevolder skulle betale 350.000 kr. til fuld og endelig afgørelse af ethvert krav vedrørende voldsepisoden i 1998. Advokaten oplyste overfor nævnet, at ansøger valgte at tiltræde forliget under hensyntagen til procesrisikoen i landsretten samt den omstændighed, at skadevolders betalingsevne ikke rakte til betaling svarende til byrettens dom.

Ansøger søgte herefter Erstatningsnævnet om erstatning svarende til differencen mellem byrettens dom og det indgåede forlig.

Nævnet meddelte afslag på yderligere erstatning/godtgørelse allerede som følge af det indgåede forlig mellem ansøger og skadevolder. Afgørelsen blev truffet efter offererstatningslovens § 7, stk. 1, idet skadevolder ved forliget måtte antages at have godtgjort ansøger for skaden, og idet ansøger ved at indgå forliget havde afskåret sig fra at få yderligere erstatning, herunder fra Erstatningsnævnet.

Nævnet tog ikke stilling til, om forældelsesreglen i offererstatningslovens § 13 i sig selv måtte medføre, at nævnet ikke kunne behandle ansøgningen om yderligere erstatning. Nævnet tog heller ikke stilling til, om værdien af forsikringsydelser og sociale ydelser – herunder værdien af ansøgers fleksjobtilskud – ville udelukke yderligere erstatning fra nævnet, jf. herved den dagældende offererstatningslovs § 7, stk. 1, som var gældende på skadestidspunktet i 1998.

Nævnet betaler endvidere ikke erstatning, hvis skaden er en arbejdsskade og dækkes af arbejdsgiverens lovpligtige forsikring, jf. herved arbejdsskadesikringslovens § 77 og erstatningsansvarslovens § 30. Såfremt ansøger kan få sine krav dækket fra anden side, såsom skadevolders arbejdsgiver, vil nævnet henvise ansøger hertil. Det samme gælder, hvis skadevolder er dækket af en ansvarsforsikring, jf. forsikringsaftalelovens §§ 18 og 19, færdselslovens § 105 eller hundelovens § 10.

N.j.nr. 11-520-18690 Skadevolder var ansat som buschauffør. I forbindelse med sit arbejde tildelte han ansøger et spark, så ansøger røg ud af bussen og slog hovedet ned i en kantsten. Herudover ødelagde skadevolder ansøgers briller. Skadevolder blev idømt 3 måneders ubetinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, og § 291, stk. 1 (hærværk) i relation til brillerne.

Ansøger blev henvist til at søge sine krav dækket af skadevolderens arbejdsgiver, jf. Danske Lov 3-19-2, jf. offererstatningslovens § 7.

Samtidig gjorde nævnet opmærksom på at skaden på brillerne var sket som følge af hærværk, hvorfor der ikke ville være dækning efter offererstatningsloven.

Advokaten oplyste efterfølgende, at busselskabet havde indvilget i at betale erstatning for skaderne.

7.5 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 10

7.5.1 For sen eller manglende politianmeldelse

Indtil 01-07-2011 var det efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, en betingelse for at få erstatning fra staten, at straffelovsovertrædelsen var anmeldt til politiet uden unødigt ophold. Efter nævnets praksis ansås dette som udgangspunkt for at være inden for 24 timer fra gerningstidspunktet.

Ved lov nr. 412 af 09-05-2011 blev bl.a. offererstatningslovens § 10, stk. 1, 1. led, ændret. Bestemmelsen havde hidtil haft følgende ordlyd:

”§ 10. Erstatning er betinget af, at lovovertrædelsen uden unødigt ophold er anmeldt til politiet (..)”

Efter lovændringen, der trådte i kraft den 01-07-2011 og gælder for overtrædelser, der begås efter lovens ikrafttræden, er bestemmelsen affattet således:

”§ 10. Erstatning er betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer (..)”

For straffelovsovertrædelser begået den 01-07-2011 og senere er erstatning således betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer.

Som før 01-07-2011 er der mulighed for at dispensere fra anmeldelsesfristen, såfremt forholdene taler for det. For en gennemgang af nævnets praksis for at dispensere efter § 10, stk. 2, henvises til nævnets årsberetning for 2009, afsnit 7.6.1.

Nævnet besluttede i **n.j.nr. 11-520-19292** at lade ansøgers krav være omfattet af offererstatningsloven til trods for, at ansøger havde valgt at trække sin politianmeldelse tilbage:

Ansøger blev udsat for vold af sin ægtefælle, der anerkendte forholdet. Omkring 5 dage efter episoden meddelte ansøger dog til politiet, at hun ønskede at trække sagen tilbage. Derefter meddelte politiet tiltalefrafald overfor skadevolderen. Ansøger påklagede ikke dette tiltalefrafald til statsadvokaten.

Nævnet lagde under behandlingen af sagen vægt på, at ansøger havde afgivet forklaring til politiet og ikke havde tilkendegivet, at hun ikke ønskede at medvirke til politiets opklaring. Straffelovsovertrædelsen var undergivet offentlig påtale, og politiet var derfor ikke ”bundet” af ansøgerens ønske om at trække sagen tilbage, men valgte i den givne situation at meddele tiltalefrafald. På den baggrund anså Erstatningsnævnet forholdet for omfattet af offererstatningsloven.

Frygt for repressalier er efter lovens forarbejder, jf. betænkning 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 37, 2. sp., ikke en gyldig grund til at undlade at foretage politianmeldelse uden unødigt ophold, det vil sige nu inden 72 timer.

7.5.2 Medvirken til politiets opklaring af sagen

Kravet i offererstatningslovens § 10, stk. 1, om politianmeldelse indebærer endvidere, at ansøgeren skal have medvirket efter evne i fornødent omfang til politiets opklaring af sagen. Bevidst fortielse af oplysninger eller lignende modvilje mod at medvirke til sagens opklaring medfører således normalt, at der ikke kan tilkendes erstatning i henhold til offererstatningsloven.

N.j.nr. 10-520-18134 Ansøger pådrog sig tandskader, da han på vej hjem fra en fest blev overfaldet af en gruppe unge. Ansøger opsøgte skadestue og anmeldte forholdet til politiet umiddelbart efter hændelsen. Ansøger mødte efterfølgende ikke op til afhøring, og ansøgers mor tilkendegav i forbindelse hermed overfor politiet, at ansøger ikke ønskede at udtale sig af frygt for repressalier. Moren oplyste overfor nævnet, at hun havde angivet navnet på en af gerningsmændene til politiet, men det fremgik ikke af sagen, at politiet havde fulgt op herpå. Til trods for politiets gentagne opfordringer til ansøger om at medvirke til sagens opklaring samt oplysning fra politiet om, at efterforskningen ellers ville blive indstillet, nægtede ansøger fortsat at udtale sig.

Nævnet meddelte afslag på ansøgningen i medfør af principperne i offererstatningslovens § 10 som følge af manglende medvirken til politiets efterforskning. Nævnet bemærkede, at frygt for repressalier normalt ikke anses som en undskyldning for ikke at medvirke til sagens opklaring.

7.5.3 Krav ikke gjort gældende i retten under straffesagen

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, er det tillige en betingelse for at få erstatning fra staten, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning i retten.

Betingelsen om, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning i retten, gælder, uanset at skadelidte efterfølgende opnår en civil dom om erstatning. Der henvises i den forbindelse til nævnets årsberetning for 2007, afsnit 7.5.3, for en gennemgang af nævnets praksis på området.

7.6 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 11 A

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, betaler nævnet erstatning i overensstemmelse med en eventuel dom om erstatningsspørgsmålet. Efter § 11 a, stk. 2, gælder dette dog ikke, hvis skadevolderen har anerkendt ansøgerens erstatningskrav, og kravet derfor ikke er prøvet af retten.

Offererstatningslovens § 11 a har stor praktisk betydning for nævnet. Reglen i stk. 1, er medvirkende til, at nævnet kan afgøre et stort antal sager umiddelbart i forbindelse med modtagelsen, hvorimod reglen i stk. 2, medfører, at nævnet i andre sager må foretage en selvstændig sagsbehandling, selv om erstatningsspørgsmålet har været drøftet under straffesagen.

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 3, kan nævnet uanset reglen i offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, tilkende en ansøger en højere erstatning end fastsat ved dommen, hvis omstændighederne taler for det. Denne bestemmelse er dog uhyre sjældent brugt, jf. årsberetningen for 2003, afsnit 7.5.

7.7 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 13 – 2 ÅRS-FRISTEN

Offererstatningslovens § 13 har siden lovens ikrafttræden i oktober 1976 haft følgende ordlyd:

“§ 13. Nævnet kan ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde.”

Ved lov nr. 412 af 09-05-2011 blev der med virkning fra 01-07-2011 indsat et nyt stykke 2 og 3 til § 13:

“Stk.2. Hvis der i sagen er afsagt dom, regnes fristen i stk. 1, fra dommen var endelig. Hvis politiet har efterforsket sagen, uden at der efterfølgende er rejst straffesag, regnes fristen fra tidspunktet for politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen.

Stk.3. Nævnet kan ikke behandle en ansøgning, hvis nævnet tidligere har behandlet erstatningskrav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse og det nye krav fremsættes, mere end 2 år efter at ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af dette krav, medmindre der foreligger særlige grunde.”

Erstatningsnævnet kan, som det fremgår ovenfor, efter offererstatningslovens § 13, stk. 1, ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde. Hvis der er afsagt dom i sagen, regnes fristen, fra straffedommen var endelig. Hvis politiet har efterforsket sagen, uden at der efterfølgende er rejst straffesag, regnes fristen fra tidspunktet for politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen, jf. stk. 2.

Endvidere kan nævnet ikke behandle en ansøgning, hvis nævnet tidligere har behandlet erstatningskrav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse, og det nye krav fremsættes mere end 2 år efter, at ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af dette krav, medmindre der foreligger særlige grunde, jf. stk. 3.

De nye bestemmelser i offererstatningslovens § 13, stk. 2 og 3, er reelt en kodificering af Erstatningsnævnets mangeårige praksis. Der henvises i den forbindelse til tidligere årsberetninger, f.eks. årsberetningen for 2010, afsnit 7.7.

Nævnet afslog i 2011 bl.a. følgende ansøgning efter offererstatningslovens § 13:

N.j.nr. 10-520-17010 Ansøger arbejdede i 2005 som plejehjemsassistent. Ansøger og en kollega skulle vaske en beboer. Beboeren tog i forbindelse hermed fat i ansøgers hånd og vred den om, hvilket umiddelbart efter medførte en skade i ansøgers skulder. Episoden blev ikke anmeldt til politiet.

Ansøger indgav først ansøgning om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse for svie og smerte til nævnet i 2010. Nævnet meddelte afslag på ansøgningen under hensyn til, at der gik mere end 2 år fra hændelsen til fremsættelsen af kravet, og at det fremgik af sagen, at ansøger var bekendt med følgeskaderne umiddelbart efter hændelsen. Nævnet fandt ikke, at der i sagen forelå særlige forhold i ansøgers sag, der kunne medføre, at nævnet kunne se bort fra 2-års fristen. Nævnet lagde vægt på, at der var forløbet mere end 5 år siden episoden. Nævnet fandt heller ikke, at den omstændighed, at tilskadekomsten tillige var en arbejdsskade og derfor blev behandlet af Arbejdsskadestyrelsen, kunne medføre, at nævnet kunne se bort fra fristen, idet kravene ikke afventede Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om ret til erstatning efter arbejdsskadesikringsloven.

Nævnet tog ikke stilling til, om der var sket en overtrædelse af straffeloven ved tilskadekomsten, jf. offererstatningslovens § 1, stk. 1.

7.8 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 14, STK. 1, - SAGENS OPLYSNING FOR NÆVNET

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 14 regulerer sammen med bl.a. nævnets forretningsorden – jf. bekendtgørelse nr. 787 af 12-08-2005 – behandlingen i nævnet af ansøgninger i henhold til offererstatningsloven.

Efter § 14, stk. 1, kan nævnet opfordre ansøgeren til at medvirke til sagens oplysning, herunder ved personligt fremmøde for nævnet, ved i tilfælde af personskade at lade sig undersøge af en læge og om fornødent, eventuelt ved indlæggelse, at lade sig undergive observation og behandling. Nævnet kan endvidere afkræve andre, der har kendskab til forholdene, oplysninger, der må anses for nødvendige. Nævnet kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf.

Ved Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9558 af 26. august 2005 om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet mv., (pkt. 8), er det bl.a. præciseret, at nævnet i sager, hvor der undtagelsesvis kan være behov for yderligere oplysninger, er berettiget til at rette henvendelse til vedkommende politikreds med henblik på, at der til brug for

nævnets behandling af erstatningsspørgsmålet foretages yderligere undersøgelser i sagen, uanset at politiets efterforskning i sagen er afsluttet.

Nævnet vurderer i det enkelte tilfælde, om en sag er tilstrækkeligt oplyst gennem politiets dokumenter, eller om der f.eks. er behov for, at nævnet – eller nævnets sekretariat – indhenter og gennemser eventuelt yderligere materiale i form af lydband, videobånd eller lignende. Det vil endvidere efter omstændighederne blive overvejet, om nævnet skal bede politiet om at foretage yderligere undersøgelser i sagen.

7.9 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 17

I det omfang, Erstatningsnævnet yder erstatning, indtræder staten i skadelidtes krav mod skadevolderen. Afgørelser om regres træffes af politiet i den politikreds, som har udbetalt erstatningen. Hvis Erstatningsnævnet tilkender erstatning, og der er kendt skadevolder, vil nævnet sædvanligvis fremkomme med en vejledende udtalelse til politiet om regres.

Såfremt der foreligger et tvangsfuldbyrdsgrundlag, jf. retsplejelovens § 478, kan kravet inddrives efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v. og ved indeholdelse i pågældendes indtægter efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Denne regel blev indsat i loven i 2006.

7.10 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 18 - KRAV OM TILBAGEBETALING AF UDBETALT ERSTATNING/GODTGØRELSE ELLER MODREGNING

N.j.nr. 09-520-14456 Ansøger havde været udsat for trusler på sit arbejde og led som følge heraf et erhvervsevnetab på 65 pct. Ansøger fremsatte som følge heraf krav om differencetabserstatning overfor nævnet. Nævnet tilkendte ansøger 650.000 kr. i differencetabserstatning, beregnet som forskellen mellem den erstatning, som ansøger ville være blevet tilkendt efter erstatningsansvarsloven og den faktiske og kapitaliserede værdi, ansøger var berettiget til efter lov om arbejdsskadesikring.

Ansøger påklagede nævnets afgørelse, idet hun ønskede fastsat en højere differencetabserstatning, og nævnet gennemgik herefter sagen på ny.

I forbindelse med sagens fornyede behandling ved nævnet oplyste ansøgers arbejdsgivers forsikringsselskab til nævnet, at ansøger havde fået udbetalt et højere beløb i faktisk og kapitaliseret værdi end oprindeligt oplyst til nævnet.

Efter offererstatningslovens § 7, stk. 1, skal fra den erstatning, som nævnet tilkender i differencetabserstatning, trækkes forsikringsydelse.

Nævnet valgte derfor at tilbagekalde nævnets tidligere afgørelse og tilkende ansøger et mindre beløb i differencetabserstatning. Nævnet besluttede

herefter at modregne den for meget udbetalte differencetabserstatning i ansøgerens krav på godtgørelse for svie og smerte.

7.11 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 1

7.11.1 Helbredelsesudgifter

Nævnet kan i medfør af erstatningsansvarslovens § 1 tilkende erstatning for helbredelsesudgifter, såfremt der er tale om udgifter til nødvendig og rimelig behandling, der har til formål at få skadelidte helbredt, eller som står i forbindelse med skadelidtes helbredelse.

Helbredelsesudgifter omfatter først og fremmest udgifter til rimelig og nødvendig behandling, der har til formål at søge skadelidte helbredt, eller som står i forbindelse med helbredelsen af skadelidte. Behandlingen skal være almindelig anerkendt og lægehenvist, f.eks. psykologbehandling og fysioterapi. Endvidere er tandlægebesøg omfattet. Endelig tilkendes erstatning for udgifter i forbindelse med transport til og fra behandlingen.

For så vidt angår udgifter til behandling på privathospital el.lign., henvises der til nævnets årsberetning for 2005, afsnit 7.10.1.

Efter nyere retspraksis kan der – ud over den helt indledende behandling og lægeligt dokumenterede sygebehandlinger – ikke tilkendes erstatning for udgifter til behandling i form af bl.a. fysioterapi, medmindre der foreligger dokumentation for, at behandlingen har en varig helbredende effekt. Der kan således ikke tilkendes erstatning for fysioterapi, der alene er smertelindrende.

For børn og unge kan det have en afgørende betydning for bedring af helbredstilstanden, at moderen eller faderen kan være til stede på hospitalet eller deltage i en genoptræning. I sådanne særlige tilfælde kan moderens eller faderens indtægtstab dækkes helt eller delvis i medfør af erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1.

Nævnet kan endvidere tilkende erstatning for udgifter til et nødvendigt ophold på plejehjem, jf. **n.j.nr. 10-520-17328**:

Ansøger, som var 80 år, blev udsat for et røveri i sit eget hjem. Ansøger var i en periode efter røveriet bange for at være derhjemme og var derfor på aflastning på et plejehjem i en måned, hvilket medførte en dokumenteret udgift på 2.500 kr. Nævnet tilkendte ansøger erstatning for udgiften, dog således at der blev fradraget 500 kr. som skønnet besparelse for et mindre hjemmeforbrug.

7.11.2 "Andet tab"

I medfør af erstatningsansvarslovens § 1 kan der endvidere efter omstændighederne tilkendes erstatning for "andet tab", som skadelidte måtte have lidt som følge af tilskadekomsten.

Der kan således f.eks. tilkendes erstatning for forlængelse af uddannelse eller tab af skoleår. Det er normalt en forudsætning herfor, at det ved lægeerklæring samt erklæring fra uddannelsesstedet dokumenteres, at det er følgerne efter straffelovsovertrædelsen, der er årsag til forsinkelsen i ansøgers uddannelsesforløb.

I nævnets tidligere årsberetninger er refereret flere afgørelser vedrørende erstatning for tab af skoleår/forlængelse af uddannelse, jf. f.eks. årsberetningen for 2001, afsnit 6.10. Nævnet anvendte indtil 2006 en praksis, hvorefter erstatning for tab af et halvt skoleår udgjorde 25.000 kr., og erstatningen for tab af et helt skoleår udgjorde 40.000 kr.

Nævnet revurderede i 2006 niveauet for erstatningen for tab af skoleår som følge af en dom afsagt af Vestre Landsret. I U.2005.2590V tilkendte Vestre Landsret således sagsøgeren 35.000 kr. i erstatning for en forsinkelse af studiestart på 7 måneder. Vestre Landsret begrundede erstatningens størrelse med, at de hidtidige erstatningsbeløb, der havde baggrund i U.1991.570H, ikke var blevet reguleret i 10 år samt den almindelige prisudvikling i samfundet, hvorfor landsretten fandt, at der var grundlag for en generel forhøjelse af erstatningsbeløbene.

På baggrund af landsrettens dom besluttede nævnet at regulere erstatningen for tab af skoleår, således at der fremover som udgangspunkt tilkendes 30.000 kr. for tab af et halvt skoleår og 50.000 kr. for tab af et helt skoleår. Dommen i U.2007.1626V har ikke ændret nævnets praksis, jf. nævnets årsberetning for 2008, afsnit 7.9.2.

Som andet tab er der endvidere efter en konkret vurdering mulighed for at tilkende erstatning for skadelidtes udgifter til ophold på krisecenter eller lignende.

7.12 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 2

7.12.1 Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste

Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste fastsættes for tiden fra skadens indtræden, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen. Det antages, at der med udtrykket "kan begynde at arbejde igen" sigtes til, at skadelidte kan begynde at arbejde igen i væsentligt samme omfang som tidligere:

N.j.nr. 09-520-12788 Ansøger søgte om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for nedsat timeantal. Ansøger var efter skaden gået ned i lønindtægt som følge af aftale om nedsættelse af arbejdstid fra 74 timer hver 14 dage til først 66,50 timer hver 14. dag og efterfølgende til 69 timer hver 14. dag.

Nævnet meddelte afslag på tabt arbejdsfortjeneste, idet nævnet fandt, at ansøger havde genoptaget sit arbejde i stort set samme omfang som før skaden.

7.13 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 3

7.13.1 Godtgørelse for svie og smerte

Efter erstatningsansvarslovens § 3, 1. pkt., tilkendes godtgørelse for svie og smerte for hver dag, den skadelidte har været syg.

Efter erstatningsansvarslovens § 3, 3. pkt., kan godtgørelsen ikke overstige 50.000 kr. Beløbet reguleres årligt efter lovens § 15, stk. 1, 1. pkt., og udgjorde i 2011 67.000 kr. I 2012 udgør beløbet 69.000 kr.

7.14 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 4

Efter erstatningsansvarslovens § 4 fastsættes godtgørelse for varigt mén til et kapitalbeløb, der beregnes under hensyn til skadens medicinske art og omfang og de forvoldte ulemper i skadelidtes personlige livsførelse. Ved en méngrad på under 5 pct. ydes ingen godtgørelse.

7.15 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 5

7.15.1 Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde

Efter erstatningsansvarslovens § 5 tilkommer der skadelidte erstatning for tab af erhvervsevne, hvis en personskade har medført varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde. Ved bedømmelsen af erhvervsevnetabet tages der hensyn til skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling og genoptræning eller lignende. Skadelidtes erhvervsevnetab beregnes i procent (erhvervsevnetabsprocenten). Der ydes ikke erstatning, såfremt erhvervsevnetabet er mindre end 15 pct.

Hvis det sandsynliggøres, at en ansøger har lidt et erhvervsevnetab som følge af tilskadekomsten, vil nævnet forelægge sagen for Arbejdsskadestyrelsen med henblik på, at styrelsen afgiver en udtalelse om ansøgers erhvervsevnetabsprocent. Arbejdsskadestyrelsens udtalelse er alene vejledende for nævnet, men vil som altovervejende hovedregel blive lagt til grund af nævnet. Nævnet har dog i enkelte særlige tilfælde tilsidesat Arbejdsskadestyrelsens vurdering af ansøgers erhvervsevnetabsprocent.

Hvis personskaden er omfattet af såvel arbejdsskadesikringsloven og offererstatningsloven, tilkender nævnet den difference, der måtte være imellem udmåling af erstatning for erhvervsevnetab efter henholdsvis erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven, såfremt erstatningen efter sidstnævnte lov er mindre end efter erstatningsansvarsloven.

7.16 ERSTATNINGSANSVARSLovens §§ 6-7 – FASTSÆTTELSE AF ERHVERVSEVNETABSERSTATNING

7.16.1 Fastsættelse af årsløn

Efter erstatningsansvarslovens § 6 fastsættes erstatning for tab af erhvervsevne blandt andet på grundlag af ansøgers årsløn. Årslønnen fastsættes i medfør af samme lovs § 7, stk. 1, som ansøgerens samlede erhvervsindtægt i det år, der går forud for datoen for skadens indtræden. Årslønnen opgøres således ikke i kalenderåret, men fra datoen for tilskadekomsten og et år bagud.

Ansøger påstod i **n.j.nr. 07-520-07736**, at årslønnen skulle tillægges et skønsmæssigt fastsat beløb på 60.000 kr., svarende til de drikkepenge, som ansøger påstod at have oppebåret som tjener. Nævnet afslog ansøgningen, idet ansøger ikke kunne dokumentere påstanden. Ansøger sagsgjorde herefter nævnet, som blev frifundet, idet også retten fandt, at kravet var udokumenteret.

Efter erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2, kan årslønnen dog fastsættes skønsmæssigt, når særlige indtægts- eller ansættelsesforhold eller andre særlige forhold har gjort sig gældende.

I nævnets årsberetning for 2008, afsnit 7.12, findes en gennemgang af nævnets praksis for fastsættelse af erhvervsevnetabserstatning til meget unge personer (16-17 år). Det fremgår heraf, at nævnet ved disse unge hyppigt tager udgangspunkt det kapitalbeløb, som nævnes i erstatningsansvarslovens § 8, det vil sige 368.500 kr. i 2011.

Som anført i årsberetningen for 2003, afsnit 7.9.1, har nævnet, hvis ansøgeren gennem længere tid kun har haft en vag tilknytning til arbejdsmarkedet, som udgangspunkt anvendt en standardårsløn på 165.000 kr. ved beregningen af erstatning for tab af erhvervsevne. Standardårslønnen kan ikke anvendes, hvis ansøger har en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, heller ikke selv om ansøgers faktiske årsløn er lavere end standardårslønnen, jf. nærmere årsberetningen 2004, afsnit 7.9.1.

Nævnet besluttede i 2006, at nævnet hvert år skal fastlægge størrelsen af standardårslønnen.

Nævnet har herefter besluttet at forhøje standardårslønnen således:

210.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2006 eller senere.

220.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2008 eller senere.

225.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2009 eller senere.

230.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2010 eller senere.

235.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2011 eller senere.

240.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2012 eller senere.

7.17 ERSTATNINGSANSVARSLovens §§ 12-14 – ERSTATNING FOR BEGRAVELSESUDGIFTER OG ERSTATNING FOR TAB AF FORSØRGER

Efter erstatningsansvarslovens § 12 skal den, som er erstatningsansvarlig for en andens død, betale erstatning for rimelige begravelsesudgifter og erstatning til den, som ved dødsfaldet har mistet en forsørger.

I 2008 besluttede nævnet at hæve beløbet for, hvad nævnet i praksis anser for rimelige begravelsesudgifter fra 30.000 kr. til 35.000 kr. for begravelser afholdt i 2008 eller senere. Særlige omstændigheder omkring dødsfaldet kan føre til, at der tilkendes et højere beløb:

N.j.nr. 11-520-19622 Skadevolder blev efter straffelovens § 237 idømt 16 års fængsel for manddrab. Ansøgerne var den dræbtes forældre. Ansøgerne havde søgt om ca. 50.000 kr. i erstatning for begravelsesudgifter. Nævnet tilkendte skønsmæssigt 45.000 kr. Fra dette beløb blev fratrukket 9.450 kr. som forældrene havde modtaget i begravelseshjælp fra kommunen.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at 35.000 kr. efter praksis anses for rimelige begravelsesudgifter. På baggrund af de særlige omstændigheder omkring drabet, som var meget omtalt i medierne, var der tale om en begravelse med mange deltagere og deraf følgende væsentlige udgifter i tilknytning til begravelsen. Nævnet besluttede derfor at tilkende 45.000 kr.

”Rimelige begravelsesomkostninger” omfatter kun udgifterne til selve begravelsen, herunder annoncering, anlæg af gravsted og bespisning af følget. Nævnet udbetaler ikke erstatning for udgifter til gravstedsvedligeholdelse, sørgetøj og transport til følget.

Var afdøde hjemmehørende i udlandet, betaler nævnet udover ”rimelige begravelsesomkostninger” dog også for afdødes – men ikke følgets – transport til udlandet.

Det er i almindelighed en betingelse for at få forsørgertabserstatning, at afdøde i enten faktisk eller retlig henseende var forsørger for ansøgeren på skadestidspunktet.

Uanset, at der kan tilkendes den efterladte forsørgertabserstatning, selv om samlivet mellem ægtefællerne er ophævet, fandt nævnet i **n.j.nr. 09-520-15360**, at der skulle ske nedsættelse af forsørgertabserstatningen til 1/3:

Nævnet lagde ved afgørelsen om nedsættelsen af forsørgertabserstatningen til 1/3 vægt på, at ansøger og afdøde var gift, men at de ved dødsfaldet ikke havde boet sammen i 5 år.

Nævnet lagde herudover vægt på, at der ikke forelå nærmere dokumenterede oplysninger om omfanget og intensiteten af ansøgers og afdødes forbindelse med hinanden og deres indbyrdes økonomiske relationer siden samlivsophævelsen.

Endelig lagde nævnet vægt på, at afdøde indtil kortere tid forud for sin død igennem et års tid havde haft et samlivs/kæresteforhold med en anden kvinde, som afdøde på et tidspunkt skulle have overvejet at flytte sammen med.

Se også sagen omtalt i afsnit 7.22 om efterladtegodtgørelse samt afsnit 7.18 om overgangsbeløb.

I **n.j.nr. 09-520-14957** nedsatte nævnet forsørgertabserstatningen til 2/3 af minimumserstatningen:

Afdøde, en litauisk mand, der var i Danmark for at arbejde, døde af sine kvæstelser efter at have været udsat for grov vold. Afdødes hustru og 2 børn, der fortsat var bosat i Litauen, søgte bl.a. om forsørgertabserstatning.

Nævnet anmodede Familiestyrelsen om en udtalelse om praksis for nedsættelse af normalbidraget til mindreårige, der opholder sig i udlandet, i dette tilfælde Litauen. Familiestyrelsen oplyste, at styrelsen formentlig ville fastsætte et børnebidrag til omkring 2/3 af normalbidraget. På baggrund heraf fastsatte nævnet erstatning for tab af forsørger til 2/3 af minimumserstatningen i henhold til erstatningsansvarslovens § 13 til afdødes hustru. Nævnet tilkendte på samme måde 2/3 af erstatningen i henhold til erstatningsansvarslovens § 14 til hver af afdødes børn.

I **n.j.nr. 10-520-15691** afslog nævnet ansøgers ansøgning:

Ansøgers kæreste var blevet dræbt, og ansøger søgte om bl.a. forsørgertabserstatning.

Nævnet afslog ansøgningen. Nævnet lagde vægt på, at det ikke var tilstrækkeligt godtgjort, at ansøger og afdøde var samlevende ved dødsfaldet, idet det fremgik af oplysningerne i sagen, at de ikke havde fælles folkerregisteradresse, ligesom der ikke var fælles bankkonti.

Det samme blev resultatet i **n.j.nr. 11-520-20938** m.fl.:

En mand blev dømt for at have dræbt sin ægtefælle og sine 2 børn. Det ene barn blev dræbt umiddelbart efter drabet på moderen, mens det an-

det barn blev dræbt nogle timer senere. Moderens forældre søgte som arveberettigede efter de 2 børn bl.a. forsørgertabserstatning.

Nævnet meddelte afslag på ansøgningen. Nævnet fandt ikke grundlag for at tilkende forsørgertabserstatning, idet de 2 dræbte børn, der døde samme dag, hvor deres mor blev dræbt, herefter ikke havde noget forsørgelsesbehov.

Sagen er også omtalt i afsnit 7.22 om efterladtegodtgørelse.

Endelig kan nævnes **n.j.nr. 11-520-20210**:

Ansøger, et mindreårigt barn, anmodede om, at et beløb, svarende til et konfirmationsbidrag, blev tillagt forsørgertabserstatningen, uanset at ansøger ikke skulle konfirmeres. Nævnet fandt grundlag for at tillægge forsørgertabserstatningen et beløb, som blev fastsat på samme måde som et konfirmationsbidrag, uanset der muligvis ikke ville blive tale om "konfirmation" på grund af ansøgernes religiøse overbevisning.

7.18 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 14 A - OVERGANGSBELOB

Ved dødsfald tilkommer der en efterladt ægtefælle eller samlever et overgangsbeløb.

Nævnet nedsatte i **n.j.nr. 09-520-15360** størrelsen af overgangsbeløbet til 1/3:

Ansøger og afdøde ophævede samlivet mere end 5 år før dødsfaldet. De var ikke blevet skilt.

Udover at nævnet lagde vægt på, at ansøger fraflyttede sin og afdødes fælles bopæl mere end 5 år før dødsfaldet, lagde nævnet også vægt på, at afdøde indtil kortere tid forud for sin død igennem et års tid havde haft et samlivs/kæresteforhold med en anden kvinde, som afdøde på et tidspunkt skulle have overvejet at flytte sammen med. Dette var dog ikke blevet til noget. Endelig lagde nævnet vægt på sønnens oplysninger om, at afdøde ifølge sønnen var "single" og glad for det m.v.

Se også sagen omtalt i afsnit 7.22 om efterladtegodtgørelse samt afsnit 7.17 om forsørgertabserstatning.

Nævnet fandt i **n.j.nr. 11-520-18910** ikke grundlag for at tilkende ansøger et overgangsbeløb i medfør af erstatningsansvarslovens § 14 a:

Flere skadevoldere brød ind i et ægtepars hjem, mens de lå og sov. Ansøgers mand døde under røveriet, og ansøgers advokat ansøgte om et overgangsbeløb. Nævnet afslog ansøgningen i medfør af erstatningsansvarslovens § 14 a, 3. pkt. modsætningsvis, idet det fremgår af bestemmelsen, at der ikke kan betales erstatning for begravelsesudgifter, hvis der er ud-

betalt overgangsbeløb. Nævnet lagde vægt på, at nævnet ved en tidligere afgørelse i sagen som bestemt ved dom havde tilkendt ansøger erstatning for udgifter til begravelse, hvorfor nævnet ikke efterfølgende kunne betale overgangsbeløb til ansøger. Nævnet lagde tillige vægt på, at ansøger hverken i byretten eller landsretten fremsatte krav om overgangsbeløb i medfør af erstatningsansvarslovens § 14 a.

Efterlader afdøde sig hverken ægtefælle eller samlever, kan overgangsbeløbet, når særlige omstændigheder taler derfor, i stedet tilkendes en anden efterladt person.

Beløbet vil også kunne udbetales til forældre til større hjemmeboende børn, der bidrog til husholdningen, eller f.eks. til en søster eller bror, som i mange år har haft fælles bolig og husholdning m.v. med afdøde.

Overgangsbeløbet ydes som en standardiseret kompensation for de forskellige uforudsete og mere eller mindre dokumenterbare udgifter, der som regel vil være forbundet med en ægtefælles eller samlevers død, f.eks. flytteudgifter, udgifter til bistand i hjemmet, begravelsesudgifter m.v. Udbetales der overgangsbeløb, kan den pågældende ikke tillige kræve erstatning for begravelsesudgifter, jf. sidste pkt. i bestemmelsen.

7.19 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 16 – RENTER

Efter erstatningsansvarslovens § 16, stk. 1, kan godtgørelse og erstatning kræves betalt 1 måned efter, at skadevolderen har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af erstatningens størrelse. Efter stk. 2 forrentes beløbet fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med et tillæg på 7 pct.

Erstatningsansvarslovens § 16, stk. 2, fortrænger rentelovens § 3, stk. 1-3, men ikke stk. 4.

Rentelovens § 3 har følgende ordlyd:

“§ 3. Rente skal betales fra forfaldsdagen, hvis denne er fastsat i forvejen.

Stk. 2. I andre tilfælde skal der betales rente, når der er gået 30 dage efter den dag, da fordringshaveren har afsendt eller fremsat anmodning om betaling. Skyldneren skal ikke betale rente for det tidsrum, der ligger forud for modtagelsen af anmodningen.

Stk. 3. Uanset stk. 1 og 2 skal der tidligst betales rente, når der er gået 30 dage efter den dag, hvor skyldneren var i stand til at indhente de oplysninger, som må anses for nødvendige for at bedømme kravets berettigelse og størrelse.

Stk. 4. Uanset stk. 2 og 3 skal der senest betales rente fra den dag, da fordringshaveren begyndte retsforfølgning til betaling af gælden.

Stk. 5. Hvor særlige forhold begrundet det, kan retten bestemme, at rente skal betales fra et tidligere eller senere tidspunkt. Ved fordringer i henhold til aftaler som nævnt i § 1, stk. 4, 3. pkt., kan retten dog alene bestemme, at rente skal betales fra et tidligere tidspunkt."

N.j.nr. 11-520-19742: Advokaten anmodede nævnet om tilkendelse af renter fra kravets fremsættelse overfor den senere domfældte + 30 dage, dvs. den 13-11-2008, idet kravet var fremsat overfor den senere dømte ved brev af 13-10-2008 (den foreløbige erstatningsopgørelse var dateret denne dato). Skadevolder blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 224. Der var tale om et retskrav, og iflg. dommen skulle der tillægges "procesrente efter rentelovens § 16, stk. 2".

Advokaten gjorde gældende, at det måtte være en fejl, at procesrenten i dommen var angivet som rentelovens § 16, stk. 2.

Nævnet var enig i, at der måtte være tale om en skrivefejl, idet § 16, stk. 2, ikke fremgår af renteloven og besluttede at imødekomme rentekravet, således at der blev tilkendt renter fra kravets fremsættelse overfor skadevolder + 30 dage (13-11-2008).

Nævnet henviste i den forbindelse til rentelovens § 3, stk. 4. Nævnet fandt således ikke, at kravet først var forfaldent på det tidspunkt, da skadevolder blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 224.

7.20 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 18

Bestemmelsen i erstatningsansvarslovens § 18 fastslår, i hvilket omfang krav på erstatning og godtgørelse kan overføres til andre ved aftale eller arv, ligesom bestemmelsen fastlægger, hvordan kravene er stillet i formueforholdet mellem ægtefæller. Det følger bl.a. af bestemmelsen, at krav på erstatning og godtgørelse i tilfælde af skadelidtes død falder i arv til skadelidtes arvinger³.

Hvis skadelidte dør, inden et krav på f.eks. godtgørelse for varigt mén eller erstatning for erhvervsevnetab er anerkendt eller fastslået ved dom eller af Erstatningsnævnet, kan der dog efter omstændighederne ske nedsættelse af erstatningen eller godtgørelsen under henvisning til skadelidtes korte levetid.

³) Erstatningsansvarslovens § 18, stk. 2, indeholdt tidligere en bestemmelse, hvorefter krav om godtgørelse for personskade først faldt i arv, når det var anerkendt eller gjort gældende ved sagsanlæg eller under en straffesag ved kravets fremsættelse i retten eller i et anklageskrift eller en stævning, der var indleveret til retten. Denne bestemmelse er imidlertid ophævet med virkning fra den 23. januar 2003. Sådanne godtgørelseskrav falder således nu som udgangspunkt i arv fra samme tidspunkt som krav på erstatning for økonomisk skade i anledning af personskade, dvs. uanset om skadelidte har gjort kravet gældende inden sin død.

Der sker normalt ikke nedsættelse af erstatningen ved dødsfald senere end ca. 3 år efter tilskadekomsten, jf. herved U 2005.2390 H, hvor skadelidte afgik ved døden ca. 5½ år efter tilskadekomsten.

7.21 ERSTATNINGSANSVARSLOVENS § 26 – TORTGODTGØRELSE OG KRÆNKELSESGODTGØRELSE

7.21.1 Frihedsberøvelse

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, betale den forurettede godtgørelse for tort. Det vil normalt være en forudsætning, at frihedsberøvelsen kan henføres under straffelovens § 261. Nævnet kan fra sin praksis om tortgodtgørelse som følge af frihedsberøvelse nævne følgende sager fra 2011:

N.j.nr. 10-520-17691 Skadevolder blev dømt for at have slået ansøger i hovedet med en baseballkølle, hvorved hun faldt om på en sofa og efterfølgende igennem flere timer at have slået hende flere gange i hovedet og på kroppen med baseballkøllen, idet han slog hende, når hun forsøgte at rejse sig. Retten lagde til grund, at voldsudøvelsen strakte sig over ca. 3 timer, hvor ansøger blev holdt fanget i sit eget hjem, mens skadevolder tildelte hende slag med en baseballkølle. Henset til karakteren af volden og den tidsmæssige udstrækning heraf blev forholdet henført under straffelovens § 245, jf. § 247, stk. 1, og skadevolder blev idømt fængsel i 2 år for dette og andre forhold. Spørgsmålet om tortgodtgørelse var ikke afgjort ved dommen i straffesagen.

Nævnet tilkendte bl.a. ansøger godtgørelse for tort med 15.000 kr. og lagde vægt på, at hun havde været tilbageholdt i ca. 3 timer og under tilbageholdelsen havde været udsat for grov vold.

N.j.nr. 08-520-11608 m.fl. Ansøgerne var besætningsmedlemmer på et skib, der blev kapret af pirater. Ansøgerne blev frigivet efter 83 dage og søgte bl.a. om tortgodtgørelse for frihedsberøvelse.

Nævnet tilkendte ansøgerne hver især 120.000 kr. Nævnet lagde vægt på den lange frihedsberøvelse. Nævnet lagde også vægt på, at ansøgerne havde været udsat for et stort psykisk pres, men også på at der ikke havde været tale om fysisk vold under frihedsberøvelsen.

7.21.2 Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, skal det ved fastsættelsen af tortgodtgørelsen tillægges vægt, at krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 (forbrydelser i familieforhold) eller 24 (forbrydelser mod kønssædeligheden). Bestemmelsen blev indsat i erstatningsansvarsloven ved lov nr. 463 af 07-06-2001. Lovændringen tog bl.a. sigte på at fordoble det hidtidige godtgørelsesniveau i sædelighedssager, begået den 01-07-

2002 og senere, således at udgangspunktet ved udmåling af godtgørelse for tort ved fuldbyrdet voldtægt nu er 60-70.000 kr. og omkring det halve ved forsøg på voldtægt.

Lovændringen af offererstatningsloven ved lov nr. 412 af 09-05-2011, hvorved bl.a. lovens § 10 og § 13 blev ændret, byggede på en rapport fra december 2010 fra en arbejdsgruppe om en styrket indsats overfor ofre for forbrydelser. Arbejdsgruppen havde bl.a. overvejet, om der burde ske ændringer af erstatningsansvarslovens regler med henblik på yderligere at forhøje de beløb, der i praksis udmåles for tortgodtgørelse. Arbejdsgruppen fandt ikke grundlag herfor. Arbejdsgruppen lagde herved bl.a. vægt på, at tortgodtgørelsesbeløbene i Danmark ikke afviger væsentligt fra godtgørelserne i Sverige og Norge. Justitsministeriet tilsluttede sig arbejdsgruppens overvejelser og anbefalinger. Ministerens lovforslag, som blev vedtaget af Folketinget uden ændringer, indeholdt således ikke bestemmelser eller henstillinger om ændring af niveauet for tortgodtgørelse.

Godtgørelsen i de enkelte sager fastsættes ud fra en vurdering af de konkrete omstændigheder i hvert enkelt tilfælde. Nævnet lægger i den forbindelse blandt andet vægt på karakteren af de seksuelle krænkelse, den anvendte tvang eller vold, varigheden af forbrydelsen, hvor forbrydelsen er sket, om der har medvirket en eller flere gerningsmænd, og – hvis der er tale om forsøg – hvor fremskredent forsøget har været.

N.j.nr. 10-520-16508 Ansøger var ude for at lufte sin hund om morgenen. Her blev hun antastet af skadevolder, der slæbte hende ned på et græsareal og udsatte hende for et seksuelt overgreb, idet skadevolder forsøgte vaginalt og analt samleje, hvorefter han tvang ansøger til oralsex med sædafgang i ansøgers mund.

Skadevolder blev ved byretten dømt til anbringelse på psykiatrisk hospital uden længstetid. Bistandsadvokaten nedlagde i retten påstand om en tortgodtgørelse på 75.000 kr. Skadevolder anerkendte beløbets størrelse. Nævnet tilkendte ansøger godtgørelse i overensstemmelse med kravet.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at der var tale om et forsøg på vaginalt og analt samleje, hvor ansøger i december måned blev aftvunget alt tøj på underkroppen, og hvor skadevolder i lang tid (ansøger havde skønnet i 20 minutter) krænkede ansøger seksuelt, hvilket sluttede med, at skadevolder havde oralsex med sædafgang i ansøgers mund.

N.j.nr. 11-520-19215 Ansøger blev forsøgt voldtaget og udsat for grov vold, idet skadevolder slog ansøgers hoved ned i jorden flere gange. Skadevolder tog desuden fat om ansøgers hals og lagde hånden hen over ansøgers mund, hvilket gav hende lufthunger og svimmelhed. Skadevolder fastholdt ansøger og tvang hende ned på maven, samtidig med at han tvang hendes bukser og trusser af og forsøgte at gennemføre samleje. Herefter blev ansøger tvunget til at have skadevolders lem i munden flere gange, dog uden at han havde udløsning. Politiet efterforskede sagen som et voldtægtsforsøg, men måtte opgive at rejse tiltale. Nævnet tilkendte ansøger 40.000 kr. i tortgodtgørelse, idet nævnet lagde til grund, at ansø-

ger havde været udsat for et voldtægtsforsøg, hvorunder skadevolder bl.a. havde taget kvælertag på ansøger på en måde, der bragte hende i livsfare.

N.j.nr. 11-520-19265 Ansøger blev i 2000 som 5-6 årig udsat for et seksuelt overgreb af en mandlig bekendt til hendes mor. Det fremgik af sagen, at skadevolder blandt andet ved vold tvang ansøger ned på en seng og indførte sit lem i hendes kønsdel. Ansøger erindrede ikke, om skadevolder havde sædafgang.

Af sagen fremgik det bl.a. af en indberetning fra efteråret 2000 fra ansøgers børnehaver, at ansøger markant skiftede adfærd startende i slutningen af august 2010. Hun begyndte at have ufrivillig afføring, hvilket indbar, at hun begyndte at bruge ble igen. Hun var desuden meget modstræbende, når hun skulle vaskes og gøres ren.

Ansøger fortalte i 2010 sin mor om overgrebet. Politiet opgav at finde gerningsmanden.

Da ansøger var under 18 år på ansøgningstidspunktet, og idet nævnet, bl.a. på baggrund af indberetningen fra børnehaven, anså det for godtgjort, at der var sket en straffelovsovertrædelse i form af seksuelle krænkelse af en mindreårig, valgte nævnet at se bort fra en eventuel forældelse af sagen. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at forholdet ikke var forældet efter straffeloven, og at ansøger ville være blevet tilkendt tortgodtgørelse, såfremt skadevolder var blevet dømt. Endelig lagde nævnet vægt på, at forholdet blev anmeldt cirka 1 måned efter, ansøger fortalte en myndig person om overgrebet.

Ansøgers advokat søgte om 60.000 – 70.000 kr. i godtgørelse for tort. Nævnet tilkendte ansøger 30.000 kr., idet nævnet lagde vægt på karakteren af overgrebet og ansøgers alder på gerningstidspunktet, samt at overgrebet skete før den generelle forhøjelse i 2002 til det dobbelte af tortgodtgørelsernes størrelse.

N.j.nr. 11-520-19379 Skadevolder, som var ansøgers biologiske far, blev af retten straffet med bl.a. fængsel i 10 år for overtrædelse af straffelovens § 210, stk. 1, jf. stk. 3, § 222, stk. 2, og dels stk. 3, jf. stk. 1, jf. til dels § 224, § 230 samt § 232, ved i perioden, hvor ansøger var ca. 15 måneder til ca. 7 ½ år, gentagne gange at have haft samleje og anden kønslig omgængelse end samleje med ansøger (forhold 1). Retten bemærkede i sin begrundelse, at det første samleje havde fundet sted, da ansøger var 5 år og 9 måneder.

Skadevolder blev desuden dømt for i samme periode at have krænkede ansøgers blufærdighed, ligesom han blev dømt for under særligt skærpende omstændigheder systematisk at have optaget utugtige fotografier og film af ansøger med henblik på salg eller anden udbredelse. Skadevolder blev desuden dømt for at være i besiddelse af børnepornografisk materiale i

form af ikke under 900.000 utugtige billeder og filmsekvenser af personer under 18 år, herunder ikke under 1.100 billeder og ikke under 48 filmsekvenser af ansøger optaget i perioden, hvor ansøger var mellem 15 måneder og 7 år gammel i forbindelse med, at han krænkede hende seksuelt (forhold 2).

Ansøger havde i retten krævet 200.000 kr. i godtgørelse. Skadevolder anerkendte kravene. Nævnet tilkendte ansøger godtgørelse i overensstemmelse med kravene.

I andre sædelighedssager end voldtægt og forsøg på voldtægt fastsættes godtgørelsen mere skønsmæssigt, men under hensyn til de samme momenter, der er anført ovenfor.

N.j.nr. 10-520-17988 Politiet opgav at rejse tiltale mod skadevolder for overtrædelse af straffelovens 222, stk. 2, samt til dels § 224, samt § 223, ved adskillige gange at have haft samleje og anden kønslig omgængelse med ansøger. Begrundelsen for påtaleopgivelsen var, at skadevolder var afgået ved døden.

Nævnet fandt det på baggrund af oplysningerne i sagen godtgjort, at ansøger var berettiget til en godtgørelse efter offererstatningsloven. Nævnet lagde vægt på, at skadevolder til dels havde tilstået samt på ansøgers detaljerede forklaring om overgrebene.

Nævnet tilkendte ansøger 125.000 kr. i godtgørelse. Nævnet lagde vægt på, at ansøger fra det 10. til det 17. år havde været udsat for diverse grove seksuelle overgreb.

N.j.nr. 11-520-18542/18543/18544 Skadevolder blev af et nævnningeting dømt for overtrædelse af straffelovens § 210, stk. 1, og stk. 3, § 222, stk. 1, og stk. 2, jf. til dels stk. 3, og § 224, idet skadevolder fra sommeren 2002, hvor en af hans døtre (ansøger 1) var 11 år, havde begået seksuelle overgreb mod hende. Disse overgreb havde stået på til efter hendes fyldte 17. år. Skadevolder blev i forbindelse med overgrebene mod ansøger 1 også dømt for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, for så vidt angik tiden efter, at hun var fyldt 15 år. Skadevolder blev endvidere dømt for at have begået seksuelle overgreb mod en anden datter (ansøger 2), fra hun var 12 år, til hun var 14 år. Endelig blev skadevolder dømt for, fra sommeren 2007, hvor en tredje datter (ansøger 3) var 9 år, frem til starten af 2009 at have misbrugt denne datter seksuelt. Der var tale om utallige overgreb mod alle 3 døtre.

Efter sagens behandling i byretten, hvor skadevolder blev idømt 9 års fængsel, blev sagen anket til landsretten, der stadfæstede både kendelsen om skyldspørgsmålet og byrettens fastsættelse af straffen. Der blev ved fastsættelse af straffen lagt vægt på hyppigheden af de seksuelle overgreb, som havde stået på i en længere årrække, og at overgrebene var sket over for 3 børn af en far, som skulle have beskyttet børnene mod

overgreb. De 3 døtre blev hver tilkendt tortgodtgørelser på 100.000 kr. som krævet. Skadevolder anerkendte kravene.

Nævnet tilkendte erstatning i overensstemmelse med landsrettens dom.

N.j.nr. 11-520-19798 En 20-årig skadevolder var af landsretten idømt fængsel i 3 måneder for overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1, jf. § 224, ved 2 gange over 2 måneder at have analt samleje med den dengang 13-årige ansøger. Skadevolder var klar over ansøgers alder. Skadevolder blev af landsretten frifundet for brug af tvang, men straffen blev ikke gjort betinget, idet landsretten lagde vægt på, at ansøger fremstod som et meget sårbart og svagt barn. Parterne havde på tidspunktet for episoderne et kærestelignede forhold. Et krav om tortgodtgørelse på 75.000 kr. blev ikke taget under påkendelse, da spørgsmålet om godtgørelse ikke havde været procederet i tilfælde af frifindelse for overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 2, 2. led, jf. § 224, og § 216, stk. 1, jr. § 224.

Ansøger søgte i nævnet om godtgørelse for tort på 30.000 kr. Nævnet tilkendte en godtgørelse på 25.000 kr.

N.j.nr. 11-520-20413 Ansøgeren blev under en fest hos en veninde krænket seksuelt af venindens far.

Anklagemyndigheden rejste tiltale for overtrædelse af straffelovens § 218, stk. 2, jf. § 222, stk. 1, og § 222, stk. 1, ved at venindens far havde skaffet sig samleje med ansøgeren, der på gerningstidspunktet var 14 år.

Skadevolderen blev frifundet i byretten, da det ikke fandtes bevist, at skadevolderen havde haft samleje med ansøgeren, og da tiltalen var rejst på en sådan måde, at retten ikke kunne henføre forholdet til andre bestemmelser i straffeloven.

Retten fandt det dog ubetænkeligt at lægge til grund, at skadevolderen havde haft kønslig omgængelse med ansøgeren, da ansøgerens DNA blev fundet på skadevolderens lem, og da ansøgerens forklaring i øvrigt var troværdig.

Sagen blev ikke anket til landsretten.

Ansøgeren søgte nævnet om godtgørelse for tort på ikke under 30.000 kr.

Nævnet tilkendte ansøgeren 30.000 kr. i godtgørelse for tort, da nævnet fandt, at der var tale om en teknisk frifindelse. Nævnet indstillede til politiet, at der blev gjort regres mod skadevolder.

N.j.nr. 11-520-21277 Ansøger, der var 12 år og udviklingshæmmet, blev i en periode på ca. 6 måneder seksuelt krænket af skadevolder, der var hendes stedfar.

Skadevolder blev idømt fængsel i 2 år og 6 måneder for overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1, stk. 2, og stk. 3, bl.a. for at have samleje med ansøgers mor, mens ansøger befandt sig ved siden af, samt at have forsøgt at skaffe sig samleje med ansøger. Han blev derudover dømt for at have befølt ansøger på brysterne og i skridtet.

Ansøgers mor blev idømt 3 måneders fængsel for medvirken til overgrebene, da hun vidste eller burde vide, at ansøger blev udsat for overgrebene af stedfaren.

Nævnet tilkendte ansøger 50.000 kr. henset til karakteren af krænkelserne, ansøgers unge alder, at stedfaren udnyttede sin psykiske og fysiske overlegenhed samt endelig den tidsmæssige udstrækning af krænkelserne.

N.j.nr. 11-520-20692 Skadevolder krænkede igennem en periode på ca. ½ år ansøgers blufærdighed, mens han passede hende. Ansøger var 11 år. Han befølte hende på brysterne under og udenpå tøjet, ligesom han én gang holdt hende fast og befølte hende i skridtet under tøjet.

Nævnet tilkendte ansøger 15.000 kr. i godtgørelse for tort. Nævnet lagde vægt på karakteren af krænkelserne, ansøgers unge alder, at skadevolder var i huset for at passe ansøger, og at han befølte hende både under og udenpå tøjet.

N.j.nr. 11-520-19106 Skadevolder blev ved retten fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 232, da han på en musikfestival var kravlet ind i ansøgers telt og havde befølt hende på brysterne under blusen.

Ansøger var først blevet opmærksom på krænkelserne i forbindelse med, at hun vågnede, fordi skadevolder havde lagt sig ved siden af hende. Ansøger anmodede skadevolder om at forlade teltet, hvilket han indvilligede i, efter få protester.

Ansøger, som ikke var repræsenteret i retten, havde ikke selv fremsat krav om godtgørelse, men nævnet besluttede at tilkende ansøger en godtgørelse for tort på 10.000 kr.

Nævnet har i 2011 taget stilling til, om der kan tilkendes tortgodtgørelse for falsk profil på internettet:

N.j.nr. 10-520-18184 Skadevolder blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 232, idet hun havde oprettet en falsk datingprofil på internettet i ansøgers navn: "Jeg tager ikke penge for det som de fleste, jeg knepper gratis".

Nævnet tilkendte ansøger 5.000 kr. i godtgørelse for tort under henvisning til de henvendelser, ansøger på grund af datingprofilen havde fået fra flere mænd. Nævnet afslog samtidig at tilkende ansøger godtgørelse for svie og

smerte, idet ansøger ikke var blevet påført fysisk personskade, og idet ansøgers efterfølgende psykiske gener ikke kunne antages at skyldes blufærdighedskrænkelsen.

Nævnet har også taget stilling til tortgodtgørelse i en sag om blufærdighedskrænkelse via de sociale medier:

N.j.nr. 11-520-20691 Skadevolder, en 42-årig mand, krænkede ansøgers blufærdighed ved i en periode på over 3 måneder adskillige gange via Facebook, MSN, mobiltелефон og sms, at udtrykke ønske om at se og røre hendes bryster, tilbød hende penge hvis han måtte se hende nøgen og anvendte et billede af sit erigerede lem som profilbillede på MSN. Ansøger var 12 år.

Skadevolder blev for dette og andre forhold idømt fængsel i 2½ år. Ansøger krævede 10.000 kr. i tortgodtgørelse. Retten udskød kravet til civiltsøgsmål eller til Erstatningsnævnet.

Nævnet tilkendte ansøger 5.000 kr. i godtgørelse for tort. Nævnet lagde vægt på, at der var tale om blufærdighedskrænkelser over længere tid, men at skadevolder ikke havde befølt ansøger eller set hende nøgen.

Se også nævnets årsberetning for 2002, punkt 6.14.A, side 27, for andre eksempler på tortgodtgørelse, f.eks. for hårafklipping.

7.21.3 Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, - krænkelsesgodtgørelse

Bestemmelsen om krænkelsesgodtgørelse findes i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Efter denne bestemmelse skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en anden, i tilfælde, hvor der ikke er lidt tort, jf. § 26, stk. 1, dog betale den forurettede en godtgørelse, såfremt krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret et særligt groft angreb mod en andens person eller frihed. Krænkelsesgodtgørelse ydes således i de grænsetilfælde, hvor forbrydelsen ikke direkte har været egnet til at krænke offerets selv- og æresfølelse, og hvor der derfor ikke ydes godtgørelse for tort, men hvor forbrydelsen desuagtet er af en sådan karakter, at den generelt set er egnet til at skabe meget betydelig angst og længerevarende psykiske belastninger for offeret.

Kravet om forholdets grovhed kræver lidt forenklet, at forholdet er sket ved et *forsættligt særligt groft angreb*, der har medført eller været egnet til at medføre *alvorlig utryghed og angst hos offeret*. Ved vold er det en forudsætning, at *der er anvendt våben*, eller at der har været tale om vold *gennem længere tid*. Kravet om forbrydelsens grovhed indebærer endvidere, at forholdet også ved strafudmålingen skal betragtes som værende af grovere karakter. Det er således tillige en forudsætning, at forbrydelsen skal kunne medføre fængsel i omtrent 1 år eller derover. Det vil normalt også være en forudsætning, at volden har medført alvorlige skader. Dette fortolkes i nævnets praksis som skader, der har medført egentlige varige mén, der kan fastsættes til en méngrad på mindst 5 pct., eller en sygeperiode på 3 måneder eller derover.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i nævnets beretning for 2007, afsnit 7.17.

Fra nævnets afgørelser i 2011 om krænkelsergodtgørelse kan nævnes:

N.j.nr. 09-520-14703 Et ægtepar blev en aften i deres hjem overfaldet af 2 hætteklædte mænd. De hætteklædte mænd holdt en pistol mod kvindens hoved, flåede i hendes natkjole og truede dem begge på livet. Manden kom i klammeri med de hætteklædte mænd, som bl.a. skød ham med en strømpistol, sparkede ham og skød efter ham med en pistol, dog uden at ramme. Gerningsmændene blev ikke fundet af politiet, og det blev ikke klarlagt, hvad gerningsmændene ønskede i ægteparrets hjem.

Kvinden var som følge af hændelsen sygemeldt i et halvt år. Manden var ikke sygemeldt, men led efter overfaldet af angst og havde mareridt og søvnproblemer.

Erstatningsnævnet tilkendte begge 10.000 kr. i krænkelsergodtgørelse. Nævnet lagde, for så vidt angik manden, vægt på, at han havde været udsat for et mindst ligeså alvorligt overfald som hustruen, og at overfaldet havde medført angst, mareridt og søvnproblemer.

7.22 ERSTATNINGSANSVARSLOVENS § 26 A – GODTGØRELSE TIL EFTERLADTE

Bestemmelsen, der er gældende for skader sket den 23-01-2003 og senere, er nærmere omtalt i årsberetningerne for 2003, afsnit 7.13 og 2004, afsnit 7.14.

Godtgørelse til efterladte ved dødsfald i medfør af erstatningsansvarslovens § 26 a kommer kun på tale ved dødsfald, der er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed. Bestemmelsen vil derfor typisk finde anvendelse i tilfælde, hvor dødsfaldet er forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237 (manddrab), § 246 (grov vold med døden til følge) eller eventuelt § 252 (forsætlig fareforvoldelse).

Er dødsfaldet forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237, er udgangspunktet, at der skal betales godtgørelse. Er døden derimod forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 246 eller § 252, afhænger det af en konkret vurdering af karakteren af tiltaltes handling og den lidelse eller krænkelse, som derved er påført de efterlevende, om der skal betales godtgørelse. Der kan i den forbindelse lægges vægt på, om dødsfaldet er forvoldt på en særlig brutal eller krænkende måde, om afdøde har været udsat for omfattende vold eller seksuelle krænkelser inden døden, eller om døden er forvoldt på en særlig pinefuld måde. Det kan også indgå i vurderingen, hvor "tæt" de efterladte har været på begivenhederne. Har et barn f.eks. været til stede i forbindelse med drabet på en af sine forældre, kan dette i sig selv tale for tilkendelse af godtgørelse eller en forhøjelse af denne.

Udgangspunktet for godtgørelsens størrelse ved forsætligt drab er 100.000 kr.

Ved dødsfald som følge af grov uagtsomhed kan godtgørelsen fastsættes til et mindre beløb, idet det dog i lovens forarbejder forudsættes, at der ikke tilkendes helt bagatelagtige beløb.

Godtgørelsen kan udbetales til personer, der stod afdøde særlig nær. Det vil som udgangspunkt sige afdødes efterladte ægtefælle eller samlever, mindreårige børn, og hvis afdøde var mindreårig, afdødes forældre. Der kan også tilkendes godtgørelse til et ufødt barn:

N.j.nr. 11-520-20210/20211 Ansørgernes far blev knivdræbt af ukendte gerningsmænd. Ansøgerne, hans 2 børn, søgte bl.a. efterladtegodtgørelse. Det ene barn var på skadestidspunktet 8 måneder, det andet barn var ufødt (barnet blev født 4 måneder efter dødsfaldet). Nævnet tilkendte dem hver især 100.000 kr. i godtgørelse.

Nævnet afslog i **n.j.nr. 10-520-18240** m.fl. at tilkende efterladtegodtgørelse til afdødes børn. Sagen er også omtalt i afsnit 7.3.1 om offererstatningslovens § 6 a:

Ansøgerne var børn af afdøde, der døde som følge af påsejling af mole med motorbåd. Afdøde var passager. Motorbådsføreren var beruset og blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 241 samt for spiritussejlads.

Nævnet fandt ikke, at det omhandlede dødsfald var sket under sådanne kvalificerende omstændigheder, at det måtte antages, at der var tale om en særlig følelsesmæssig belastning eller krænkelse for ansøgerne. Nævnet lagde vægt på, at motorbådsføreren ikke forsætligt havde forvoldt afdødes død, men at det skete uagtsomt ved påsejling af en mole.

Ved mindreårige børn vil det som udgangspunkt være uden betydning, om barnet rent faktisk boede sammen med afdøde, og om barnet selv er i stand til at forstå de særlige omstændigheder omkring dødsfaldet, der begrunder godtgørelsen. Hjemmeboende voksne børn vil som udgangspunkt også være omfattet af bestemmelsen.

I **n.j.nr. 11-520-20890** var størrelsen på efterladtegodtgørelse til et mindreårigt barn et retskrav:

Ansøger var født i 2003. I 2010 blev ansøgers mor dræbt.

Ansøger var på drabstidspunktet anbragt i en plejefamilie og havde været det, siden hun var godt 2 måneder gammel. Afdøde havde på drabstidspunktet ikke længere forældremyndighed over ansøger, idet ansøgers far på et ikke nærmere oplyst tidspunkt efter aftale med afdøde skulle have overtaget forældremyndigheden alene.

Under straffesagen nedlagde bistandsadvokaten påstand om godtgørelse efter på 100.000 kr. i alt. Landsretten tilkendte ansøgeren 60.000 kr. Nævnet tilkendte godtgørelsen i overensstemmelse med dommen.

Er der tale om børn, som havde nået en vis alder, da dødsfaldet indtrådte, kræves efter praksis en vis kontakt mellem afdøde og den efterladte:

N.j.nr. 11-520-20084 Skadevolder var blevet idømt 7 års fængsel for overtrædelse af straffelovens § 246, jf. § 245, stk. 1, ved at udøve særdeles rå, brutal vold mod ansøgers far, hvorved han bl.a. pådrog sig kraniebrud, brud på næsebenet, 8 brækkede ribben og en stor venstresidig blodansamling mellem de bløde hjernehirner. Skaderne medførte, at ansøgers far senere afgik ved døden.

Ansøger søgte om 75.000 kr. i efterladtegodtgørelse. Ansøgers advokat havde til brug for nævnets afgørelse oplyst, at forholdet mellem afdøde og ansøger hang af, hvorledes afdøde havde det, idet han var alkoholiker. Ansøger fik gaver til jul og fødselsdage og andre højtider. Der blev ikke gennemført samvær efter et skema, hvorfor der alene var samvær, når lejlighed bød sig i ny og næ.

Nævnet tilkendte 50.000 kr. Nævnet lagde vægt på, at ansøger ved sin fars død var knap 15 år, og at det fremgik af oplysningerne, at der kun var en vis sporadisk kontakt mellem de to.

Nævnet afslog i **n.j.nr. 09-520-15360** at tilkende efterladtegodtgørelse til en enke:

Ansøger var enke efter en mand, der blev dræbt. Hun og afdøde ophævede samlivet mere end 5 år tidligere. De var ikke blevet skilt.

Nævnet fandt det ikke dokumenteret, i hvilket omfang ægtefællerne efter samlivsophævelsen havde haft forbindelse.

Nævnet lagde også vægt på, at afdøde indtil kortere tid forud for sin død igennem et års tid havde haft et samlivs/kæresteforhold med en anden kvinde, som afdøde på et tidspunkt skulle have overvejet at flytte samme med. Dette var dog ikke blevet til noget. Endelig lagde nævnet vægt på sønnens oplysninger om, at afdøde var "single" og glad for det.

Nævnet fandt således ikke, at det kunne lægges til grund, at ægtefællerne forud for hændelsen stod hinanden særlig nær.

Se samme sag omtalt i afsnit 7.18 om overgangsbetrag efter erstatningsansvarslovens § 14 samt afsnit 7.17 om forsørgertabserstatning.

Efter omstændighederne er også andre end ægtefælle, samlever, børn eller forældre omfattet af bestemmelsen i § 26 a. Dette forudsætter dog, at der har været et sådant særligt forhold mellem den pågældende og afdøde, at der må antages at være tale om en tilsvarende særlig følelsesmæssig belastning som følge af dødsfaldet. Det kan f.eks. være en søskende, der som voksen i mange år har haft fælles bolig og husholdning med afdøde.

Nævnet afslog efterladtegodtgørelse i de følgende 2 sager:

N.j.nr. 11-520-18802 Ansøgers bror blev dræbt, og skadevolderne blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 237. Ansøger søgte nævnet om godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a. Bistandsadvokaten oplyste overfor nævnet, at ansøger, der var 33 år, havde boet sammen med broderen, indtil hun var næsten 29 år, at hun fortsat kom i hjemmet dagligt, og at hun havde overtaget ansvaret for afdødes kiosk.

Nævnet besluttede at meddele afslag. Nævnet lagde ved sin afgørelse vægt på, at ansøger ikke havde boet sammen med afdøde i de sidste 4 år forud for dødsfaldet.

N.j.nr. 11-520-20938 m.fl. En mand blev dømt for at have dræbt sin ægtefælle og sine 2 børn. Det ene barn blev dræbt umiddelbart efter drabet på moderen, mens det andet barn blev dræbt nogle timer senere. Moderens forældre søgte som arveberettigede efter de 2 børn godtgørelse efter § 26 a.

Nævnet meddelte afslag på ansøgningen. Nævnet lagde vægt på, at begge døtre blev dræbt inden for kort tid efter moderen, hvorfor døtrene ikke kunne antages at nå at føle den krænkelse og lidelse, som er baggrunden for at tilkende en godtgørelse efter § 26 a.

Sagen er tillige omtalt i afsnit 7.17 om forsørgertabserstatning.

7.23 FORÆLDELSE

Efter fristreglen i offererstatningslovens § 13 kan nævnet ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde. Der henvises herved nærmere til afsnit 7.7.

Den 01-01-2008 trådte en ny forældelseslov i kraft, lov nr. 522 af 06-06-2007, og den hidtil gældende forældelseslov er ophævet, ligesom DL 5-14-4 er ophævet. Som udgangspunkt er alle fordringer omfattet af den nye forældelseslovs hovedregel om forældelse 3 år efter forfaldstidspunktet, medmindre andet følger af andre love, f.eks. offererstatningslovens § 13, som fortsat anvender den 2-årige forældelse/fristregel ved siden af de almindelige forældelsesregler.

7.23.1 Særligt om forældelse i sager om seksuelle overgreb mod børn og unge

Nævnet behandlede i 2009 en række sager om overgreb mod børn og unge mennesker. Der var i alle sager tale om, at der var gået mange år fra overgrebene angaves at have fundet sted, og indtil nævnet modtog en erstatningsansøgning. Der henvises således til nævnets årsberetning for 2009, afsnit 20.1.

**BILAG 1 - OVERSIGT OVER FOREKOMSTEN AF DE ENKELTE STRAFFELOVS-
OVERTRÆDELSER I 2011-2009**

	2011	2010	2009
Strfl. §§ 119-121	90	108	72
Strfl. § 123	4	9	7
Strfl. § 210	17	17	21
Strfl. §§ 216-217	85	65	105
Strfl. § 218-221	11	9	10
Strfl. §§ 222-223 a	110	72	61
Strfl. § 224	49	42	49
Strfl. § 232	94	113	89
Strfl. § 237	72	89	60
Strfl. § 241	12	8	2
Strfl. § 244	1.355	1.345	1.526
Strfl. § 245	436	426	519
Strfl. § 246	10	10	8
Strfl. § 249	7	6	5
Strfl. § 252	24	16	17
Strfl. §§ 260-261	23	15	14
Strfl. § 262a	3		
Strfl. § 266	39	23	18
Strfl. § 276, § 291, § 293	12	17	11
Strfl. § 279	1	17	1
Strfl. § 281	6	6	1
Strfl. § 288	280	290	264
Strfl. I øvrigt	0	0	0
Andet	8	5	6
I alt	2.748 ⁴	2.708	2.866

^{4 4} Der er i 2011 indkommet 3.169 nye erstatningssager. Det er på 2.748 af disse sager registreret, hvilken straffelovsovertrædelse sagen vedrører. At der ikke er registreret en straffelovsovertrædelse på alle 3.169 nye sager skyldes bl.a., at det i nogle tilfælde ikke er muligt på modtagelsestidspunktet at afgøre, hvilken straffelovsovertrædelse, erstatningssagen vedrører. Det gælder navnlig ansøgninger, der ved en fejl er sendt direkte til Erstatningsnævnet og ikke – i overensstemmelse med nævnets forretningsorden – gennem politiet, og hvor nævnet derfor ikke på ansøgningstidspunktet har modtaget de relevante akter fra straffesagen.

**BILAG 2 - OVERSIGT OVER TILKENDE ERSTATNINGER MV. I 2011-2009
FORDELT PÅ ERSTATNINGSPOSTER**

	2011	2010	2009
Svie og smerte	10.367.257	13.491.094	10.553.092
Helbredelsesudgifter	362.476	616.759	513.482
Tandbehandling	893.060	1.153.156	1.389.243
Personlige ejendele	456.470	610.635	550.505
Mistede kontanter	19.127	21.911	23.800
Tingsskade	3.197	18.281	19.051
Forlængelse af uddannelse/tab af skoleår	0	90.000	410.000
Transportudgifter	151.097	107.455	129.496
Tabt arbejdsfortjeneste	11.139.612	13.368.368	9.018.545
Begravelsesudgifter	267.597	465.346	327.186
Overgangsbeløb	713.500	817.000	658.000
Tort	11.006.750	10.454.075	10.834.225
Krænkelsgodtgørelse	320.000	705.000	523.000
Godtgørelse til efterladte	2.945.000	4.690.000	1.625.000
Lægeerklæring, betalt af ansøger/advokat	52.901	127.882	127.068
Varigt mén	14.059.345	16.457.496	10.599.668
Erhvervsevnetabserstatning	43.326.657	45.432.121	33.162.039
Varige helbredelsesudgifter	0	38.738	0
Tab af forsørger, ægtefælle	4.211.800	2.855.131	3.456.540
Tab af forsørger, børn	2.833.508	2.683.844	1.034.197
Advokatudgifter	1.263.068	2.173.934	1.750.994
Andet ⁵	935.745	86.719	214.669
I alt	105.328.170	116.464.945	86.919.800

⁵ Til denne post hører erstatning og godtgørelse, som ikke har kunnet henføres til de øvrige erstatningsposter.

Administrative udgifter i 2011-2009:

	2011	2010	2009
Gebyr til Arbejdsskadestyrelsen	428.449	920.800	398.900
Tandlægekonsulent	24.021	42.067	24.756
Lægekonsulenter	7.901	32.382	20.721
Erklæringer betalt af nævnet	1.104.302	1.018.732	1.136.239
Andet	23.486	8.167	5.981
I alt	1.588.159	2.022.148	1.586.598

Udbetalt i alt i 2011-2009:

	2011	2010	2009
Tilkendte erstatninger og godtgørelser	105.328.170	116.464.945	86.919.800
Administrative udgifter	1.588.159	2.022.148	1.586.598
I alt	106.916.329	118.487.093	88.506.398

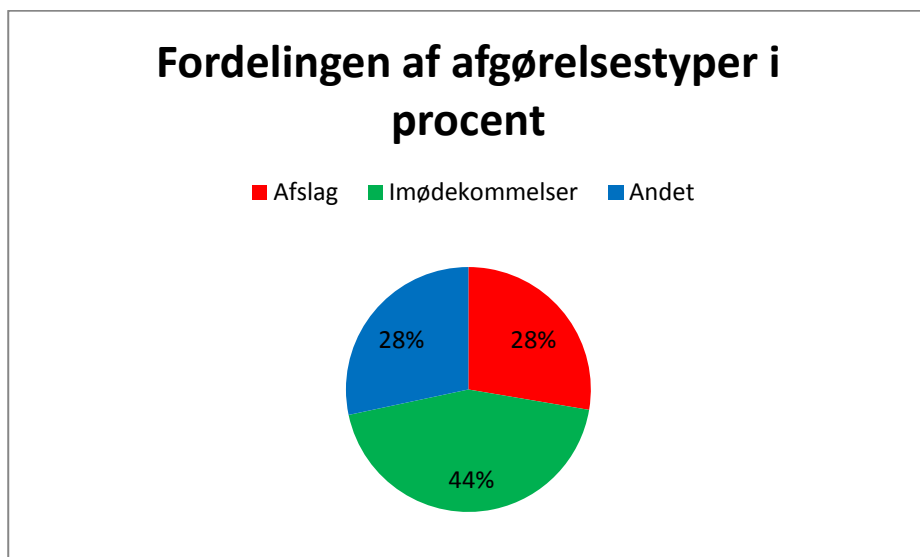
BILAG 3 - OPLYSNINGER OM TILKENDELSER OG AFSLAG I 2011

Erstatningsnævnet har i 2011 truffet 5.086 afgørelser, jf. afsnit 4.

I ca. 44 pct. af afgørelserne har nævnet i det væsentligste imødekommet ansøgers erstatningskrav, mens nævnet i ca. 28 pct. af afgørelserne har meddelt afslag. Endvidere har nævnet i ca. 16 pct. af sagerne – typisk efter at have modtaget yderligere dokumentation for ansøgers krav – tilkendt yderligere erstatning. De sager, hvor nævnet har imødekommet ansøgningen eller genoptaget en tidligere afgørelse, udgør tilsammen ca. 60 pct. af de truffe afgørelser.

De øvrige ca. 12 pct. af de truffe afgørelser, hvor nævnet hverken har imødekommet eller afslået det fremsatte erstatningskrav, drejer sig bl.a. om tilfælde, hvor nævnet ikke har kunnet tage stilling til kravet på det foreliggende grundlag, og hvor nævnet derfor har afsluttet sagen med tilsagn om genoptagelse ved indsendelse af dokumentation eller lignende for kravet (ca. 11 pct.). Endvidere drejer det sig om sager, hvor nævnet har besluttet at henlægge en erstatningssag, f.eks. fordi ansøger har oplyst, at han eller hun ikke ønsker videre foretaget i sagen, eller fordi nævnet blot har meddelt aktindsigt i sagen efter anmodning fra ansøgeren (ca. 1 pct.)

Fordelingen af afgørelsestyper kan illustreres ved nedenstående figur:

BILAG 4 - OPLYSNINGER OM AFSLAGSGRUNDE I 2011

Blandt de afgørelser, hvorved nævnet har truffet afgørelse om afslag på erstatning, fordeler begrundelserne for afslagene sig som illustreret ved nedenstående figur:

